

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Přestupky na úseku zdravotnictví

Eva Jurová

Bakalářská práce

2017

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eva Jurová**
Osobní číslo: **E14079**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Název tématu: **Přestupky na úseku zdravotnictví**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Záměrem práce je analýza české právní úpravy přestupků na úseku zdravotnictví, zejména deliktů odpovědnosti za odmítnutí očkování dítěte. Při analýze budou použity právně-hermeneutické metody výkladu právních předpisů, zhodnocen bude také posun v relevantní judikatuře Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Výsledky analýzy budou syntetizovány. Zároveň bude provedena komparace s právní úpravou jiného členského státu EU.

Osnova:

- Odpovědnost za přestupky
- Řízení o přestupcích
- Přestupky na úseku zdravotnictví
- Odmítnutí povinného očkování dítěte
- Komparace právní úpravy s vybranou zemí EU

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

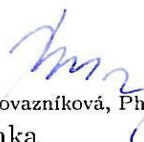
ČERVENÝ, Z. Přestupkové právo: komentář k zákonu o přestupcích včetně textů souvisejících předpisů. 17. aktualiz. vyd. podle právního stavu k 1.1.2011. Praha: Linde, 2011. 343 s. ISBN 978-80-7201-830-7.
HENDRYCH, D. Správní právo: obecná část. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, Beckovy právnické učebnice. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.
JEMELKA, L. Správní řád: komentář. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. 818 s. ISBN 978-80-7400-484-1.
MATES, P. Základy správního práva trestního. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015. 224 s. ISBN 978-80-7400-567-1.
PRŮCHA, P. Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1.1.2013. Praha: Leges, 2012. Glosátor. 496 s. ISBN 978-80-87576-35-9.
STRAKOŠ, J. Zákon o přestupcích po novele vybrané problémy (I.). Správní právo [online]., 1-12 s. [cit. 2016-06-28]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-prestupcich-po-novele-vybrane-problemy-i.aspx>

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jana Janderová, Ph.D.
Ústav správních a sociálních věd

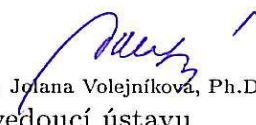
Datum zadání bakalářské práce: 4. září 2016
Termín odevzdání bakalářské práce: 28. dubna 2017

doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 14. 4. 2017

Eva Jurová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce JUDr. Janě Janderové, Ph.D. za její odbornou pomoc, cenné rady a konzultace, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Poděkování patří i mé rodině a všem, kteří mě při zpracování bakalářské práce a během celého studia podporovali.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na právní úpravu přestupků na úseku zdravotnictví a analýzu jednotlivých přestupků. Nejprve je obecně vymezena odpovědnost a řízení o přestupcích. Největší důraz je kladen na přestupek odmítnutí očkování dítěte, u kterého je zásadní problém ve střetu právem chráněných zájmů. V práci je také zhodnocen vývoj v judikatuře Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Zároveň je provedena komparace české právní úpravy očkování s rakouskou a francouzskou.

KLÍČOVÁ SLOVA

Přestupky, zdravotnictví, sankce, odpovědnost, očkování, děti

TITLE

Administrative delicts in the healthcare sector

ANNOTATION

The Bachelor work is focused on legal rules governing administrative delicts in the healthcare sector and analysis of individual administrative delicts. First of all, responsibility for administrative delicts and administrative proceedings are generally defined. The greatest emphasis is put on administrative delicts connected with rejection of child immunization, in which the fundamental issue of a conflict of interests protected by law needs to be solved. The development of the Supreme Administrative court's and the Constitutional court's case law is discussed in the work as well. At the same time, a comparison of the Czech, Austrian and French legislations on vaccination is carried out at the end of the work.

KEYWORDS

Administrative delicts, healthcare, sanctions, responsibility, vaccination, children

OBSAH

ÚVOD	11
1 ODPOVĚDNOST ZA PŘESTUPKY	12
1.1 Pojem přestupku	13
1.1.1 Skutková podstata přestupku	14
1.2 Sankce a ochranná opatření	16
1.2.1 Druhy sankcí	16
1.2.2 Vyměřování sankce	19
1.2.3 Ochranná opatření	20
1.3 Zánik odpovědnosti za přestupek	21
2 ŘÍZENÍ O PŘESTUPCÍCH	23
2.1 Věcná příslušnost správních orgánů	23
2.2 Místní příslušnost správních orgánů	24
2.3 Podání vysvětlení	25
2.4 Odložení věci	25
2.5 Zahájení řízení	26
2.6 Průběh a účastníci řízení	27
2.7 Prerušování řízení	28
2.8 Ukončení řízení	29
2.8.1 Zastavení řízení	29
2.8.2 Rozhodnutí	30
2.8.3 Smír	30
2.9 Opravné prostředky	31
2.9.1 Řádné opravné prostředky	31
2.9.2 Mimořádné opravné prostředky	32
2.9.3 Dozorčí prostředky	32
2.10 Výkon rozhodnutí	33
2.11 Blokové a příkazové řízení	34
2.11.1 Blokové řízení	34
2.11.2 Příkazní řízení	35
3 PŘESTUPKY NA ÚSEKU ZDRAVOTNICTVÍ	36
3.1 Přestupek proti poskytnutí zdravotnické služby nebo proti vyšetření či léčení - § 29 odst. 1 písm. a)	36
3.2 Nedodržení stanovených limitů hluku a vibrací - § 29 odst. 1 písm. b)	37
3.3 Přestupek proti nesplnění povinnosti při výskytu přenašečů infekčního onemocnění - § 29 odst. 1 písm. c)	38
3.4 Padělání lékařské zprávy, dokumentace nebo zdravotního průkazu - § 29 odst. 1 písm. d)	39
3.5 Porušení povinnosti při zacházení s omamnými, psychotropními nebo zdraví škodlivými látkami - § 29 odst. 1 písm. e)	39
3.6 Přestupek proti nepodrobení nezletilého stanovenému pravidelnému očkování - § 29 odst. 1 písm. f)	40
3.7 Padělání nebo pozměnění lékařského předpisu - § 29 odst. 1 písm. g)	40
3.8 Porušení ochrany zdraví před neionizujícím zářením - § 29 odst. 1 písm. h)	40
3.9 Přestupek proti šíření infekčního onemocnění ze zahraničí - § 29 odst. 1 písm. i)	41

3.10	Porušení zákazu či povinností při pořádání akcí pro děti - § 29 odst. 1 písm. j)	42
3.11	Přestupek proti nabídce či poptávce po tkáních a orgánech - § 29 odst. 1 písm. k)	43
3.12	Spáchání přestupku v souvislosti s odměnou či výhodou za účelem získání dárce - § 29 odst. 1 písm. l)	43
3.13	Přestupek proti anonymitě mezi dárcem a příjemcem tkáně či orgánu - § 29 odst. 1 písm. m)	43
3.14	Přestupek proti výkonu epidemiologicky závažných činností - § 29 odst. 1 písm. n)	44
3.15	Přestupek pořadatele při nezajištění stanovených hygienických limitů při veřejné produkci hudby - § 29 odst. 1 písm. o)	44
3.16	Nesdělení okolností důležitých pro epidemiologické šetření - § 29 odst. 1 písm. p)	45
3.17	Přestupek proti § 53 zákona o ochraně veřejného zdraví - § 29 odst. 1 písm. q)	45
3.18	Přestupek proti hygienickým požadavkům v péči o děti ve skupině - § 29 odst. 1 písm. r)	46
3.19	Nepodrobení se pravidelnému, mimořádnému a zvláštnímu očkování před vstupem na pracoviště - § 29 odst. 1 písm. s)	47
3.20	Neumožnění vstupu do obydlí zaměstnanci orgánu ochrany veřejného zdraví - § 29 odst. 1 písm. t)	47
4	ODMÍTNUTÍ OČKOVÁNÍ DÍTĚTE	48
4.1	Očkování v České republice	48
4.2	Očkování dětí	49
4.2.1	Povinné pravidelné očkování	49
4.2.2	Nepovinné očkování	50
4.3	Práva a povinnosti lékaře	50
4.4	Ochrana zdraví a zájem společnosti	51
4.5	Rodičovská práva a odpovědnost	52
4.5.1	Argumenty rodičů a společnosti pro očkování	52
4.5.2	Argumenty rodičů a společnosti proti očkování	53
4.6	Dopady neočkování	53
4.7	Řízení o přestupku	54
4.8	Vývoj relevantní judikatury	55
5	KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY SE ZEMÍ EU	58
5.1	Právní úprava očkování v Rakousku	58
5.1.1	Očkování	58
5.1.2	Odpovědnost	59
5.1.3	Odškodnění	59
5.2	Právní úprava očkování ve Francii	59
5.2.1	Očkování	59
5.2.2	Odpovědnost	60
5.2.3	Odškodnění	61
5.3	Komparace a celkové zhodnocení	61
	POUŽITÁ LITERATURA	65
	Právní předpisy	68
	Judikatura	69
	PŘÍLOHY	70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Povinné pravidelné očkování dětí.....	49
Tabulka 2: Nepovinné pravidelné očkování dětí	50
Tabulka 3: Komparace	61

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

Sb.	Sbírka zákonů
Odst.	Odstavec
PřesZ	Přestupkový zákon
ČR	Česká republika
SprŘ	Správní řád
EU	Evropská unie
KHS	Krajská hygienická stanice
NSS	Nejvyšší správní soud
ÚS	Ústavní soud
LZPS	Listina základních práv a svobod

ÚVOD

Přestupky na úseku zdravotnictví mohou mít vážné dopady jak na společnost, tak i na zdravotní stav obyvatelstva. Zdraví je pro každého člověka to nejcennější, co má, a proto je zapotřebí si ho chránit vhodným životním stylem a nevystavovat se nebezpečí. Za nedodržení stanovených pravidel pro ochranu zdraví se ukládá sankce. Zásadním přestupkem je odmítnutí očkování dítěte, jelikož jde v současné době o velmi diskutované téma, ať již z pohledu zastánců či odmítačů očkování. Problém tohoto přestupku je shledáván ve střetu právem chráněných zájmů, kterými jsou rodičovská práva a ochrana veřejného zdraví. V České republice dokonce existuje sdružení rodičů, které spojuje zájem o svobodnou volbu v očkování a lepší informovanost. Svůj postoj k očkování zaujímá i Liga lidských práv. V této problematice je především důležité právní hledisko, ale i pohled jednotlivých soudních institucí.

Cílem bakalářské práce je analýza české právní úpravy přestupků na úseku zdravotnictví, zejména pak deliktní odpovědnosti za odmítnutí očkování dítěte. V práci je také zhodnocen posun v relevantní judikatuře Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Zároveň je provedena komparace s právní úpravou Rakouska a Francie.

Nejprve je obecně popsána odpovědnost za přestupky. Definován je pojem přestupku, jeho skutková podstata, jak se vyměřují sankce, i jak zaniká odpovědnost. Ve druhé kapitole, vztahující se na řízení o přestupcích, je uvedena příslušnost správních orgánů i správní řízení, včetně postupu zahájení, průběhu, ukončení a účastníků řízení. U přestupků na úseku zdravotnictví je objasněno, co je pro přestupky společné, jaké zákony s nimi souvisí, kdo se přestupku může dopustit a jaké sankce jsou následně ukládány. Čtvrtá kapitola je věnována očkování v České republice. Konkrétně se zabývá ochranou zdraví, rodičovskými právy, dopady neočkování, a zvláště vývojem relevantní judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. V poslední kapitole je provedeno srovnání české právní úpravy očkování s rakouskou a francouzskou. Rakousko je zvoleno z důvodu společného historického základu a úplné odlišnosti přístupu k očkování než v České republice. Francie je vybrána, jelikož v minulosti patřila ke státům s největším počtem povinného očkování. U těchto zemí je uveden rozsah očkování, ale také zda se stát hlásí k odpovědnosti za následky očkování, a jestli je u poškozených vakcínou uplatňován nárok na odškodnění. Výsledky komparace jsou vyhodnoceny a základní fakta jsou zpracována v komparační tabulce. V závěru jsou celkově zhodnoceny klíčové otázky a souhrnný pohled na očkovací povinnost.

1 ODPOVĚDNOST ZA PŘESTUPKY

Účinný zákon upravující přestupkové právo je zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen PřesZ). Tento zákon je rozdělen na 4 části. První část – obecná část obsahuje základní pojmy a sankce, ve druhé části – zvláštní části jsou vyjmenovány jednotlivé skupiny přestupků, např. přestupky na úseku zdravotnictví, třetí část popisuje řízení o přestupcích, čtvrtá část – ustanovení společná, přechodná a závěrečná. Pojetí přestupku je podrobně rozebráno v další podkapitole, avšak je nutné podotknout, že přestupkem se rozumí takový protiprávní čin, který musí být jasně vymezen a označen v zákoně. Spáchání přestupku působí negativně na společnost, proto je nutné za ně ukládat sankce.

Stávající právní úprava přestupků je nevyhovující, zvláště v tom, že skutkové podstaty a sankce za jednotlivé přestupky jsou obsaženy v různých zákonech upravujících danou oblast týkající se konkrétního přestupku. Z tohoto důvodu byla učiněna novela přestupkového zákona, která byla schválena dne 17. 8. 2015 a zveřejněna ve Sbírce zákonů jako zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, přinesla značné změny. Tento zákon prošel dělenou účinností, pro kterou je charakteristická časová rozdílnost účinnosti jednotlivých částí. Za těchto okolností byla účinnost rozdělena. Část ustanovení nabyla účinnosti ke dni 1. 10. 2015 a část ke dni 1. 10. 2016. Důvodem rozdílné účinnosti je poskytnutí dostatku času správním orgánům při přípravě evidence přestupků, který nabyl účinnosti dne 1. 10. 2016 a je veden pod Rejstříkem trestů. Centrální evidence přestupků je prostředkem informovanosti mezi správními orgány, díky níž je možno lépe postihnout recidivu. Zápis do evidence přestupků je upraven § 88 PřesZ. Jedná se především o přestupky vymezené § 47 odst. 1 proti veřejnému pořádku, § 49 proti občanskému soužití a § 50 proti majetku. V budoucnu se předpokládá rozšíření této evidence o další přestupky. Správní orgány, které rozhodují o přestupcích v posledním stupni, mají povinnost elektronicky do evidence přestupků zapisovat údaje o těch osobách, jež jsou pravomocně uznány vinnými za spáchání přestupku. Záznam provede správní orgán ke dni právní moci rozhodnutí či uložení blokové pokuty. Pokud by osoba nesouhlasila se zápisem do registru přestupků, je možné vést námitkové řízení. Údaje zapsané v registru přestupků jsou vyloučeny po 5 letech ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku, avšak jsou stále obsaženy v depozitáři dokumentace. Další zásadní změnou v zákoně č. 204/2015 Sb. s účinností k 1. 10. 2016 je recidiva. Vztahuje se na uložení přísnějšího trestu při opětovném

spáchání přestupku, a to v případě, že neuplynulo ani 12 měsíců ode dne právní moci rozhodnutí o vině do dne spáchání přestupku. [26] [27]

Účinný přestupkový zákon neobsahuje souhrnnou úpravu řízení o přestupcích a je celkově neuspokojivý, protože tento zákon vůbec nevymezuje správněprávní odpovědnost právnických osob a podnikajících fyzických osob. V důsledku existence těchto nedostatků nabyde ke dni 1. 7. 2017 účinnost nový přestupkový zákon, který sjednotí právní úpravu přestupků, jiných správních deliktů jak fyzických osob, právnických osob, tak i podnikajících fyzických osob. Předpokládá se, že přestupkový zákon bude rozdělen na tři zákony. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich obsahuje obecné náležitosti přestupků, jednotlivé typy správních trestů, lhůty i průběh řízení o přestupcích a zavádí jednotný pojem přestupek místo stávajícího pojmu správní delikt. Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích vymezuje skutkové podstaty takových přestupků, jejichž úprava není v jiném zákoně. A doprovodný zákon, u kterého je za cíl provést novelu těchto zákonů, které též upravují přestupky v různých oblastech, jako je např. zákon o provozu na pozemních komunikacích. [9] [20]

1.1 Pojem přestupku

Pojem přestupek vymezuje přestupkový zákon v § 2 odst. 1. *„Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“* Jak již zmiňuje definice, přestupek je společensky škodlivý čin, který musí být uveden a označen v zákoně, pokud by však jednání pachatele nebylo označeno v zákoně jako přestupek, jednalo by se o jiný správní delikt fyzické osoby. Za přestupek není považováno jednání, kterým se odchyluje hrozící nebezpečí nebo trvající útok působící na zájem chráněný zákonem. Jednání odchylující nebezpečí nebo útok musí být prováděno přiměřeným způsobem. Ustanovení § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich uvádí odlišnou formulaci pojmu přestupek. *„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“* Rozdíl oproti původní definici je pozorován v tom, že pro spáchání přestupku postačí nedbalost. Zavinění, podle § 15 zákona č. 250/2016 Sb., je též stále vyžadováno, ale pouze u fyzických osob. Nová definice také vylučuje jiné správní delikty. V zákoně je pojetí přestupku založeno na kombinaci materiálních a formálních znaků a také na kombinaci pozitivního a negativního vymezení. Naplnění těchto znaků musí probíhat zároveň.

Za materiální znak přestupku můžeme považovat činy nebo jednání ohrožující nebo porušující zájem společnosti. Materiální znak má proto velký význam pro posuzování závažnosti tohoto jednání, na jehož základě je rozlišován přestupek a trestný čin. Formální znaky přestupku dělíme na obecné znaky a typové znaky. Obecný znak je ten, který je všem přestupkům společný. Příkladem obecného znaku může být věk a přičetnost pachatele, škodlivost, protiprávnost, trestnost apod. Typový znak odlišuje jednotlivé skutkové podstaty přestupků a také je charakterizuje a individualizuje.

Přestupky od jiných správních deliktů odlišuje pozitivní a negativní vymezení. Pozitivní vymezení určuje, co je to přestupek, resp. definici přestupku, a zároveň jaké jednání je považováno za přestupek. Negativní vymezení přestupku určuje, že jde o přestupek, pokud se nejedná o jiný správní delikt nebo trestný čin. [7]

1.1.1 Skutková podstata přestupku

Skutková podstata přestupku je tvořena souhrnem typových znaků určitého druhu. Dílčí skutkové podstaty jsou popisovány čtyřmi skupinami znaků, které musí mít každá skutková podstata, přestože jejich výrok často není obsahem právní normy. Mezi skupiny znaků, kterými jsou popisovány dílčí skutkové podstaty přestupků, spadá: objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka.

Do **objektu** přestupku spadají zájmy společnosti, které jsou chráněny zákonem a proti kterým je protiprávní jednání namířeno, tudíž mohou být spácháním přestupku tyto zájmy ohroženy nebo porušeny. Objekt přestupku je rozlišen podle stupně obecnosti na obecný, druhový, individuální. Jako obecný objekt je označována ochrana činností veřejné správy, její řádný výkon, plnění veřejnoprávních povinností a plnění úkolů vykonavatelů správy. Druhový objekt je objekt, který je společný pro skupiny přestupků v určité oblasti, podstatou jsou společné druhové rysy individuálních objektů přestupků. Podle druhových objektů a jejich rozlišení se člení systematika zvláštní části přestupkového zákona. V této části zákona jsou uvedeny právě oblasti, které jsou považovány za chráněný zájem. U individuálního objektu se jedná o konkrétní jednotlivý zájem, k jehož ochraně je příslušné ustanovení především určeno (např. zájem o dodržování základních lidských práv). Stanovení individuálního objektu má důležitý význam pro správné hodnocení skutku. Individuální objekt musí mít každá skutková podstata. Hmotný předmět je ve skutkové podstatě jako nepovinný znak. Jde o určitou věc, kterou delikvent přímo napadá (např. poškození cizí věci)

Objektivní stránku přestupku vystihují především znaky skutkové podstaty, kterými jsou jednání a následek. Jednání a následek mají mezi sebou příčinou spojitost. Jednání, které spadá do lidského rozhodnutí, můžeme chápat jako činnost nebo také vykonání či trestně podstatnou nečinnost a s tím spojené zanedbání. Způsob jednání je ve skutkové podstatě podrobně formulován nebo také určuje, že přestupek je porušení předpisu. Následky členíme na poruchové a ohrožovací z hlediska toho, zda se následek zakládá na ohrožení chráněných hodnot a zájmů (např. ohrožení kulturních památek) nebo v jejich porušení (např. porušení nočního klidu). Objektivní stránka může obsahovat další znaky, a to např. místo a čas jednání.

Subjekt přestupku je pachatel, který svým chováním naplnil veškeré znaky charakterizující přestupek. Subjektem přestupku může být pouze fyzická osoba, která v době vykonání přestupku dovršila věk patnáct let a konala při plném vědomí. Je to každý občan ČR, cizinec i osoba bez státní příslušnosti. Odpovědnost za přestupek není přisouzena subjektu s duševní poruchou v době spáchání přestupku, avšak této odpovědnosti nemůže být zbaven subjekt, který se sám do takového stavu přivedl. V rámci některých skutkových podstat jsou charakterizovány zvláštní znaky pachatele, např. jako uchazeče o zaměstnání či účastníka shromáždění. V takové situaci se jedná o konkrétní nebo speciální subjekt. Jako mladistvý je v přestupkovém zákoně definována fyzická osoba, která již dosáhla věkové hranice patnácti let, avšak nepřekročila stáří osmnácti let. Postih mladistvých je upravován zvláštním ustanovením podle § 19 PřesZ, o kterém bude pojednáváno v další části. Pokud by však přestupek přetrvával delší časové období, bude brán zřetel pouze na období po hranici patnácti let. Za přestupky nelze stíhat osoby, na které spadá právo výsad a imunit podle zákona či mezinárodního práva. Z tohoto důvodu nelze stíhat prezidenta republiky a soudce Ústavního soudu. Pokud by spáchali přestupek poslanci a senátoři, bude se tento přestupek projednávat pouze v případě, že by sami požádali příslušný orgán o projednání přestupku v rámci kárného řízení podle zvláštních právních předpisů. Také právnická osoba nemůže být za přestupek postížena, protože přestupkový zákon je založen na osobní odpovědnosti. Proto v případě spáchání přestupku právnickou osobou není postih na právnické osobě jako celku, ale na fyzické osobě, která za konkrétní věc nesla odpovědnost, popř. dala příkaz k vykonání dané činnosti. V ustanovení § 12 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, je pojem zvláštní subjekt přestupku. U zvláštního subjektu přestupku je zákonem požadovaná zvláštní vlastnost, způsobilost či postavení pachatele. A proto pachatelem může být ten, který má tuto vlastnost, způsobilost či postavení.

Pro **subjektivní stránku** je povinným znakem zavinění. Nestanoví-li zákon jinak, platí zásada podle § 3 PřesZ, že subjekt je odpovědný za přestupek již při zavinění z nedbalosti. „Zaviněním se rozumí vnitřní, psychický stav pachatele ke skutečným, které tvoří přestupek.“ [3] Zavinění je vždy zapotřebí subjektu prokázat. Zákon může výslovně stanovit také případ, kde je třeba úmyslného zavinění. Podle § 4 PřesZ je spáchán přestupek z nedbalosti v případě, že pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem, který je chráněn zákonem, avšak opíral se o skutečnost, že zájem neporuší nebo neohrozí. Přestupek z nedbalosti může být spáchán také v případě, že pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zákonem chráněný zájem, ačkoli vzhledem k okolnostem vědět měl a mohl. Přestupek je spáchán úmyslně v případě, že pachatel chtěl svým jednáním úmyslně porušit či ohrozit zájem, který je chráněn zákonem, nebo věděl, že svým konáním jej poruší či ohrozí, a je s tím srozuměn. Pro uložení a vyměření sankce je nutné zjistit formu i stupeň zavinění. Forma i stupeň jsou určeny tam, kde je přestupkem úmyslné jednání i jednání nedbalostní. Ve zvláštní části zákona není výslovně určeno a rozlišeno úmyslné zavinění a zavinění z nedbalosti. Pro úmyslné zavinění, které může být přímé a nepřímé stačí úmysl nepřímý k naplnění skutkové podstaty. Pro zavinění z nedbalosti, které může mít podobu vědomé a nevědomé nedbalosti, platí, že pro naplnění skutkové podstaty přestupku postačuje nedbalost nevědomá. [3] [7] [8]

1.2 Sankce a ochranná opatření

1.2.1 Druhy sankcí

Důsledkem spáchání přestupku je uložení sankce, proto je sankce vnímána jako trest za spáchaný přestupek. Sankci za přestupek ukládá příslušný správní orgán, protože je jeho povinností stíhat veškeré přestupky, o kterých je uvědoměn. V případě uložení sankce se musí přihlížet k ústavní zásadě nulla poena sine lege (není trestu bez zákona). Při vyměřování sankcí se bere v potaz zásada zákonnosti, spravedlnosti, individualizace a přiměřenosti. Podle zásady zákonnosti je ukládání sankcí možné pouze na základě zákona a v zákonné výši. Dle zásady spravedlnosti se sankce pojí jak s pachatelem přestupku, tak se zájmy společnosti i eventuálně poškozenou osobou. Důležitá je zásada individualizace, která spočívá v tom, že uložení sankce má působit preventivně a tak, aby následné spáchání přestupku bylo potlačeno, a tudíž k němu nedocházelo. Sankce se ukládá na základě závažnosti přestupku, a proto musí být respektována přiměřenost. Určení sankce podle § 12 PřesZ „Při určení druhu sankce a její výměry se přihlídně k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům,

k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pohnutkám a k osobě pachatele, zda a jakým způsobem byl pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení. “ Jestliže je uložení sankce nezbytné, musí se správně zvolit druh a výměra. Výměru můžeme chápat jako dobu trvání, popř. výši sankce. Při uložení zákazu činnosti se jedná o rozsah zakázané činnosti. [3] [7] [14]

Podle přestupkového zákona, který definuje sankce v ustanovení § 11, je možno uložit pět druhů sankcí, jimiž jsou: napomenutí, pokuta, zákaz činnost, propadnutí věci a zákaz pobytu. Nový přestupkový zákon č. 250/2016 Sb., v § 35 nahrazuje pojem sankce za přestupek pojmem správní tresty, mezi které již nepatří zákaz pobytu. Rozdílnost je u sankce propadnutí věci, ke které se přidává navíc propadnutí náhradní hodnoty, a místo zákazu pobytu je správním trestem zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Napomenutí je podle přestupkového zákona považováno za nejnižší sankci, která může být udělena za jakýkoli spáchaný přestupek, ale je aplikována hlavně na méně závažné přestupky, protože napomenutím dochází k vyřešení. Existuje výjimka, a to v případě, kdy je udělena pokuta. Při udělení pokuty již není možné uložení napomenutí. Z toho plyne skutečnost, že napomenutí je ukládáno při méně závažných přestupcích. [3] [8] [14]

Pokuta je nejobvyklejší a nejvíce používaná forma sankce, která se v rámci správního trestání ukládá. Pokutu jako sankci je možné uložit za kterýkoli přestupek. Horní i dolní limit pokuty je stanoven v zákoně o přestupcích a také ve zvláštních zákonech, ve kterých je uvedena skutková podstata přestupků. Správní orgán v rámci ukládání pokuty nesmí překročit jak horní limit, tak ani dolní limit. V ustanovení § 13 odst. 2 PřesZ je uvedeno, že pokutu je možno uložit do výše 1 000 Kč, v blokového řízení do 5 000 Kč, pokud tento nebo jiný zákon nepřipouští uložit v takovém řízení pokutu vyšší a v případě příkazního řízení do 10 000 Kč. Uložení velmi vysokých pokut je v praxi značně diskutabilní vzhledem k tomu, že případné domáhání se takových pokut může být velmi problematické. Zároveň jde o problém likvidačních pokut, u kterých je důležité brát ohled na majetkové poměry pachatele. Jiná výše pokuty je stanovena u mladistvých a to tak, že horní limit je redukován na polovinu, avšak pokuta nesmí být nikdy vyšší než 5 000 Kč, zatímco v blokovém řízení nesmí výše pokuty překročit částku 2 500 Kč. Lhůta pro zaplacení pokuty je stanovena správním orgánem v rozhodnutí. Pokutu je možné rozložit do pravidelných splátek. Dojde-li k nezaplacení pokuty, je vymáhána způsoby výkonu rozhodnutí pro peněžitá plnění. Pokuty jsou příjmem rozpočtu na základě rozhodnutí o přestupku správním orgánem v prvním stupni. Uložil-li pokutu orgán obce, je také jeho příjmem do rozpočtu. Toto platí i v případě pokut, které byly uloženy v blokovém a příkazním

řízení. Pokuta je příjmem do rozpočtu ČR, do rozpočtu kraje či do veřejného fondu za podmínky, že ji udělil jiný správní orgán ČR, kterým může být např. orgán Policie ČR, popř. ministerstvo. [3] [14]

Zákaz činnosti je sankce, která má výchovný charakter a má za cíl zabránit opakování přestupku. Tento postih může mít pro pachatele fatální následky z hlediska výkonu jeho povolání či osobních zájmů. Vzhledem k okolnostem dopadů ukládá zákon mimo obecné zásady i zvláštní podmínky pro stanovení této sankce. V souladu se zákonem o přestupcích jsou konkrétními přestupky pro uložení této sankce: podle § 23 odst. 1 přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství, podle § 24 odst. 1 přestupky na úseku podnikání, podle § 35 přestupky na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství a také přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Délka zákazu činnosti je nanejvýš dva roky, jedná-li se o činnost, která souvisí s pachatelovým výkonem pracovního poměru či jiného podobného poměru, nebo činnosti, k níž je zapotřebí povolení nebo souhlas státního orgánu. V této souvislosti je zapotřebí uvést, že uložení zákazu činnosti nezankuluje pracovní poměr ani jiný podobný poměr a ani není zrušeno povolení či souhlas k výkonu činnosti. Předpokladem pro zákaz činnosti je, že se jedná o přestupek v rámci uvedených činností nebo o přestupek, který má kontinuitu s výše uvedenou činností. V rozhodnutí správního orgánu musí být činnost, která se pachateli zakazuje, přesně stanovena. Do zákazu činnosti je zahrnuta i doba, ve které pachatel již neměl danou činnost provozovat, a to podle opatření správního orgánu uskutečněného na základě projednávání přestupku. Může se jednat např. o zadržení řidičského průkazu policistou. Pachatel může zažádat o prominutí zbytku výkonu sankce až po uplynutí poloviny doby, na kterou byl zákaz stanoven. O této podané žádosti rozhoduje ten správní orgán, který přestupek projednával v prvním stupni. U žádosti, kterou správní orgán projednával, je nezbytné přezkoumání. Přezkoumání se vztahuje na pachatele, který musí svým stylem života dokázat, že již není zapotřebí další výkon uložené sankce. Správní orgán žádosti vyhoví, nebo ji zamítne v celém rozsahu. Dojde-li k zamítnutí žádosti, nelze sankci prominout, ani se nelze proti tomuto rozhodnutí dále odvolat. Pro mladistvé platí jiné podmínky při zákazu činnosti. Trvání zákazu činnosti je pouze jeden rok. Žádost o prominutí poloviny doby může za mladistvého předložit jeho zákonný zástupce nebo orgán sociálně-právní ochrany dětí. Tuto sankci není možno mladistvému uložit v případě, že by byla v rozporu s jeho budoucím povoláním. [3] [14]

Propadnutí věci má stejně jako zákaz činnosti výchovný charakter a jeho cílem je zamezit tomu, aby pachatel měl z přestupku vlastní užitek a aby se daný přestupek opakoval.

Sankci lze uložit samostatně či s jinou sankcí, jestliže zákonem stanovené podmínky jsou splněny. Předmětem propadnutí je ta věc, jejímž jediným vlastníkem je pachatel a která musí být po celou dobu rozhodování o přestupku dostupná. Věc, která by nenáležela pachateli nebo by ji měl ve výpůjčce či ji získal trestným činem, není možno označit jako propadlou. V této situaci je zapotřebí prozkoumat, zda předmětná věc byla užita ke spáchání přestupku nebo zda ji pachatel nabyl v době, kdy se přestupku dopustil. Správní orgán ve svém rozhodnutí přesně stanoví věc, které se týká propadnutí, aby nemohlo dojít k záměně. Propadenou věcí mohou být hmotné ovladatelné předměty, ale i peníze. Držitelem takovéto věci se stává stát a spravuje ji Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. [3] [14]

Zákaz pobytu je sankce, která je ukládána za přestupky vyjmenované v přestupkovém zákoně. Sankcí je pachateli zakázáno jakékoli pobývání na místě, na kterém docházelo opakovaně k přestupkům. Zákaz se nevztahuje na místo trvalého pobytu na základě zákona o evidenci obyvatel, o pobytu cizinců na území ČR a zákona o azylu. Zákaz pobytu se ukládá v maximální délce 3 měsíců a § 15a PřesZ uvádí 3 podmínky, za kterých je tato sankce ukládána. První podmínka se vztahuje na to, že přestupek byl spáchán úmyslným jednáním významně narušujícím místní záležitosti veřejného pořádku. Druhá podmínka pojednává o pachateli, který byl v posledních dvanácti měsících přede dnem spáchání přestupku pravomocně uznán vinným z přestupku za obdobné jednání, kterého se dopustil na území stejné obce. Poslední podmínka se týká toho, že uložení takové sankce je nezbytné k zajištění ochrany místních záležitostí veřejného pořádku na území obce; sankce zákazu pobytu se nesmí vztahovat na místo nebo obvod, v němž má pachatel trvalý nebo hlášený pobyt podle zvláštního právního předpisu. Na základě žádosti pachatele lze od zbytku výkonu sankce upustit až po vykonání poloviny doby, na kterou byla uložena. Nicméně pachatelův životní styl musí dokazovat, že výkon sankce již není zapotřebí. Odvolání proti tomuto rozhodnutí není možné. Bude-li porušen zákaz pobytu, je možné dvouleté odnětí svobody, poněvadž by se naplnila skutková podstata trestného činu. [3] [14]

1.2.2 Vyměřování sankce

Správní orgán vychází při volbě druhu a vyměřování sankce z hledisek, která postihují konkrétní zvláštnosti každého přestupku. Jednotlivé sankce mohou být ukládány buď s jinou sankcí, nebo samostatně. Napomenutí není možno uložit zároveň s pokutou. Podle § 11 odst. 3 PřesZ se nemusí ukládat žádná sankce v situaci, kdy k nápravě pachatele dochází již při řešení přestupku správním orgánem. Pro určení i výměru sankce jsou přesně

stanovená pravidla, kterými se musí správní orgán v řízení o přestupcích řídit. Za nejdůležitější lze považovat závažnost přestupku. Kritéria stanovující závažnost přestupku a její míru vyvozujeme ze způsobu spáchání přestupku, následků přestupku, okolností, za nichž byl přestupek spáchán, míry zavinění, pohnutek, osobě pachatele a postižení pachatele přestupku v disciplinárním řízení. [7] [14]

Způsob spáchání přestupku poukazuje na to, jakým jednáním došlo k přestupku, kde se daný přestupek stal a zda pachatel užil technický prostředek k jeho spáchání. U následků přestupku je důležité uvést, jestli došlo k ohrožení či porušení objektu přestupku, resp. zda byly porušeny či ohroženy zájmy společnosti a jaké následky má daná závada. Následky mohou být trvalé či dočasné. Závadu je nutno posuzovat z hlediska výše škody, popř. jiné újmy apod. U okolností, za nichž byl přestupek spáchán, je důležité hodnotit subjektivní i objektivní faktory, které závažnost přestupku snižují či zvyšují. Míra zavinění rozlišuje úmyslné a nedbalostní zavinění, přímý a nepřímý úmysl, vědomou či nevědomou nedbalost. Míru zavinění velmi ovlivňuje psychický stav pachatele v době spáchání přestupku. Pohnutkou se rozumí podnět, resp. motiv okolností pro spáchání přestupku, může mít přitěžující či polehčující okolnosti. Osoba pachatele a vyhodnocení jeho profilu jsou podstatné při správním řízení. Jedná se o stanovisko ke spáchanému přestupku, vlastnosti, věk i majetkové poměry. Míru závažnosti přestupku ovlivňuje to, zda byl pachatel postižen v disciplinárním řízení a také jakým způsobem. Proto správním orgánům nebrání uložit sankci tomu pachateli, který byl za stejný přestupek potrestán nejprve disciplinárně. Na tento fakt je nutno nahlížet jako na polehčující okolnost.

Zvláštním případem je souběh přestupků, kterým rozumíme takovou činnost, kdy se pachatel dopustí dvou či více přestupků. Sankce je uložena podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji postižitelný. V novém přestupkovém zákoně je ukládání správního trestu za více přestupků upraveno stejným způsobem jako doposud. [14]

1.2.3 Ochranná opatření

Vedle ukládání sankcí jsou možná také ochranná opatření. Ochrannými opatřeními rozumíme opatření státního donucení, která mají za úkol chránit zájmy společnosti. Rozdíl mezi sankcemi a ochrannými opatřeními je v účelovosti. Ochranná opatření se neukládají za účelem způsobení újmy, avšak jsou důsledkem výchovného a preventivního opatření. Jako ochranné opatření lze uložit omezující opatření a zabránění věci.

Omezující opatření se ukládají těm pachatelům, kteří se dopustí přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jiným toxikomaniemi, přestupků proti veřejnému pořádku a proti občanskému soužití. Toto opatření zakazuje navštěvovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, kde jsou nabízeny alkoholické nápoje nebo kde se uskutečňují veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky. Veřejně přístupná místa jsou taková místa, kam je povolen vstup komukoli, třebaže pouze na určitou dobu. Tento zákaz platí jen na provozní dobu místa či místnosti. O porušení zákazu nepůjde, jestliže by došlo ke vstupu dotyčného do těchto objektů mimo provozní dobu. Místa či místnosti, která jsou předmětem zákazu, musí být jasně specifikovaná, aby nedošlo k jejich záměně a správní orgán tak mohl vykonávat nad omezujícím opatřením příslušnou kontrolu. Nedodržení uloženého omezujícího opatření se klasifikuje jako přestupek podle § 21 PřesZ. Omezující opatření lze nařídit maximálně v délce jednoho roku s tím, že odpuštění zbytku výkonu je nepřípustné. Toto opatření má být udělováno v souladu se závažností, následky, okolnostmi, a mírou zavinění, motivem a osobou pachatele přestupku a nelze jej udělit samostatně, nýbrž pouze s vybranou sankcí.

Zabrání věci lze uložit pouze v případě, že správní orgán nerozhodl o sankci propadnutí věci. V tomto omezení se musí jednat o věc patřící pachateli, kterého nelze stíhat (může jít například o mladistvého), nebo se musí jednat o věc, která pachateli nenáleží, popř. mu nenáleží zcela (např. spoluvlastnictví věci). Zabrání věci musí být v souladu s potřebou bezpečnosti osob, majetku či společenského zájmu. O zabrání věci lze jednat a rozhodnout ve lhůtě dvou let od okamžiku, kdy k přestupku došlo. Při uložení tohoto ochranného opatření se stát stává vlastníkem zabrané věci. [14]

1.3 Zánik odpovědnosti za přestupek

Jedná se o situaci nastávající po spáchání přestupku. Dochází k tomu, že již není možno pachatele postihnout za spáchaný přestupek. Do okolností, na jejichž základě zaniká odpovědnost za přestupek, spadá uplynutí času, tzv. promlčení, udělení amnestie a též smrt pachatele.

Promlčení stíhání přestupku znamená konec práva v důsledku uplynutí času. Pro přestupky, které byly spáchány do 30. 9. 2015 platilo, že jejich projednání nebylo možné, pokud uplynula lhůta jednoho roku. Projednat znamená, že musí být vydáno pravomocné rozhodnutí. Do lhůty není započítána doba vedení trestního řízení neboli doba vedení řízení o žalobě proti rozhodnutí o přestupku správním soudem. Pro přestupky spáchané od 1. 10. 2015 platí změna

v promlčení, která je obsažena v novele zákona, jež nabyla účinnosti 1. 10. 2015. Běh roční lhůty lze přerušit zahájením řízení, vydáním rozhodnutí, které uznává obviněného vinným, anebo doručením, jde-li o vydání příkazu o uložení pokuty. Přestupek nelze projednat, uplynuly-li od jeho spáchání dva roky.

Amnestii uděluje vláda usnesením a je příčinou zániku odpovědnosti za přestupek i zániku uložené sankce. Amnestie je vyhlášena ve Sbírce zákonů pod konkrétním číslem a nabývá účinnosti v den svého vyhlášení.

Do zániku odpovědnosti za přestupek spadá i smrt pachatele, protože tím zaniká subjekt přestupku. Avšak formulaci tohoto zániku odpovědnosti § 20 PřesZ neuvádí. Ustanovení § 29 nového přestupkového zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich uvádí smrt pachatele jako důvod zániku odpovědnosti za přestupek. Oproti dosavadnímu přestupkovému zákonu uvádí nový přestupkový zákon i další důvod zániku odpovědnosti za přestupek, a to zánik právnické osoby, nemá-li právního nástupce. [3]

2 ŘÍZENÍ O PŘESTUPCÍCH

Řízení o přestupcích je zvláštním druhem správního řízení, které obsahuje třetí část přestupkového zákona a také správní řád (dále jen SprŘ). Správním řízením se rozumí proces, kde je hlavním záměrem vydat správní akt, resp. správní rozhodnutí. Na správním řízení, jeho průběhu a následném rozhodnutí se podílejí ty osoby, pro jejichž práva a povinnosti platí toto řízení. Ve správním řízení se postupuje podle právních forem. Pro řízení o přestupcích je důležitá příslušnost správních orgánů. Jelikož zvláštní zákony rovněž upravují přestupky i jejich skutkové podstaty, případně sankce, mohou se určité části, např. místní příslušnost, lišit. Jedná se o procesněprávní úpravu, ve které mají zvláštní právní předpisy navrch před obecnou úpravou. Proto mezi těmito předpisy platí subsidiární princip, resp. princip podpůrný. [7] [14]

2.1 Věcná příslušnost správních orgánů

Věcná příslušnost se zakládá na projednání přestupku tím správním orgánem, pod jehož obor působnosti konkrétní spáchaný přestupek spadá.

Ustanovení § 52 PřesZ určuje orgány, které jsou oprávněny přestupky projednávat:

- a) Obecní úřady nebo zvláštní orgány obce
- b) Jiné správní orgány, stanoví-li tak zákon.

Projednávání přestupků spadá do kompetencí obce v přenesené působnosti. Obce s rozšířenou působností projednávají přestupky výhradně v záležitostech spadajících do jejich pravomocí, avšak zvláštní zákon jim může uložit projednání přestupků i v odvětvích, která jejich správě nenáleží. Obecní úřad je povinným orgánem každé obce. Zvláštní orgány obce jsou nezávazné. Funkční příslušnost určují obecná pravidla, a to tak, že dávají obcím možnost zřídit si zvláštní orgán zaměřující se na konkrétní oblast. Pro přestupky je tímto orgánem přestupková komise. Přestupková komise má tři členy, které jmenuje a odvolává starosta obce. Při jednání a rozhodování o přestupku musí v komisi předsedat osoba s právnickým vzděláním či odborností klíčovou pro přestupky. Rozhodnutí musí být schváleno většinou hlasů. Zvláštním orgánem, pro který platí stejné podmínky jako pro přestupkovou komisi, je komise rady obce. Podstatné je přesně určit přestupky, které obce projednávají. Jde o přestupky proti pořádku ve věcech, které jsou jim svěřeny, proti pořádku v územní samosprávě, proti veřejnému pořádku, proti majetku, také proti občanskému soužití, pokud nebyly spáchaný porušením zvláštních právních předpisů o provozu na pozemních komunikacích, a v neposlední řadě též přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání

a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst. Zcela jiný systém je v hlavním městě Praze. Městské části vymezené Statutem hlavního města Prahy nahrazují v tomto případě pracovní náplň obcí s přenesenou působností. Tyto městské části mají v kompetenci přestupky proti pořádku ve státní správě výhradně ve věcech, kterými byli pověřeny. Na území obcí s přenesenou působností a obcí s rozšířenou působností, které spadají do stejného správního obvodu, může dojít k uzavření veřejnoprávní smlouvy. Smlouva uvádí, že orgány jedné obce převedou agendu přenesené působnosti nebo její část na druhé obce. V rámci této agendy platí, že obec má pravomoc k tomu, aby projednávala přestupky spáchané na území jiné obce, která je jednou ze smluvních stran. Platnost smlouvy bude naplněna jenom za předpokladu, že svolení udělí krajský úřad.

Mezi jiné správní orgány, které mohou projednávat přestupky, se řadí např. celní úřady, finanční úřady, Česká národní banka, Národní bezpečnostní úřad apod.

Naprosto neplatné by bylo rozhodnutí správního orgánu, kterému toto právo věcně nepřísluší. [3] [14] [21]

Nový přestupkový zákon stanovuje, že správním orgánem, který je příslušný provádět řízení o přestupcích, je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Obecní úřad je proto oprávněn vést řízení o přestupcích proti pořádku v územní samosprávě, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku.

2.2 Místní příslušnost správních orgánů

Místní příslušnost vymezuje § 55 PřesZ. V zásadě jde o to, že místní příslušnost správního orgánu je obecně určena místem, v jehož územním obvodu došlo k přestupku. Místem spáchání přestupku může být v některých případech také trvalý pobyt pachatele. Příkladem takové situace je, že v cizině dojde ke spáchání přestupku občanem České republiky nebo naopak přestupek je spáchán cizincem, který má na území republiky trvalý pobyt. V takovéto situaci je k projednání přestupku vybízen správní orgán v místě trvalého bydliště pachatele. V úvahu přichází i ten správní orgán na území, kde měl pachatel hlášený trvalý pobyt naposledy či nelze-li stanovit místo spáchání přestupku. Projednání přestupku může místně příslušný orgán předat věcně příslušnému orgánu, v jehož územním obvodu pachatel pobývá. Toto předání lze provést bez souhlasu účastníků a z důvodu usnadnění celého řízení.

Společné řízení pojednává o tom, že dopustí-li se pachatel více přestupků, jejichž skutková podstata spadá do stejné oblasti, lze tyto přestupky projednávat ve společném řízení stejným

orgánem. Toto řízení může být vedeno rovněž proti všem pachatelům, kteří se dopustili přestupků vzájemně souvisejících, a projednává-li tyto přestupky jeden orgán. Ze společného řízení v rámci urychlení je možno vyřadit projednání věci některého z pachatelů. Pod společné řízení nespadá přestupek, kterého se pachatel dopustil až po zahájení řízení o přestupku jiném. [3] [14] [21]

2.3 Podání vysvětlení

Pro přezkum rozhodnutí mohou správní orgány použít vysvětlení. Na základě § 60 PřesZ je povinností každého podat vysvětlení ohledně přezkoumání došlého oznámení o přestupku. Pokud by osobám či jejich blízkým hrozilo riziko sankce za přestupek, trestný čin anebo by nerespektovaly státní či služební tajemství nebo zákonnou mlčenlivost, je jim možné upřít podání vysvětlení.

„Možnost odepření podat vysvětlení souvisí s ústavní zásadou zákazu sebeobviňování (sebeusvědčování), která je zakotvena v čl. 37 odst. 1 LPS. K podávání vysvětlení přitom nemůže být nikdo donucován, a to ani nepřímými prostředky, či na něj vyvíjen jakýkoli tlak.“ [14]

Správním orgánům je umožněno pro dosažení vysvětlení o přestupku předvolat nebo nechat předvést osobu. Zákon stanovuje možnost uložení pořádkové pokuty do částky 5 000 Kč těm osobám, které se na vyzvání nedostaví k přednesení vysvětlení ke správnímu orgánu či přednést vysvětlení odmítají. Uložení této pokuty může být opakováno. Stejně jako u pokut za přestupky, plyne tato pořádková pokuta do obecního či státního rozpočtu podle toho, jestli ji uložil orgán obce nebo jiný správní orgán ČR. Dojde-li k podání vysvětlení příslušnou osobou, je o něm sepsán záznam. Tento záznam není možno aplikovat jako důkazní prostředek, avšak je vhodným podkladem pro to, zda je osoba vhodná k podání svědectví. Správní orgán na základě závěrů prověření rozhodne o tom, zda zahájí řízení o daném přestupku nebo věc odloží. [3] [14]

2.4 Odložení věci

Odložení věci má dvě formy, a to buď obligatorní (povinné) nebo fakultativní (nepovinné). Povinně se věc odloží za takového stavu, jestliže osoba podezřelá z přestupku požívá výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva, nejde-li o osobu uvedenou v § 9 odst. 3 (poslanci, senátoři), v době spáchání přestupku nedovršila patnáctý rok svého věku nebo trpěla duševní poruchou, pro niž nemohla rozpoznat, že svým jednáním porušuje

nebo ohrožuje zájem chráněný zákonem, nemohla ovládat své jednání nebo zemřela před zahájením řízení. Odložení věci je dále možné, jestliže došlo oznámení (§ 67 odst. 2) neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo postoupení věci podle § 71, o skutku se vede trestní stíhání nebo řízení u jiného příslušného správního orgánu, o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem nebo orgánem činným v trestním řízení anebo v blokovém řízení, o skutku již bylo rozhodnuto v disciplinárním řízení a uložené opatření se považuje za dostačující. Dále také jestliže odpovědnost za přestupek zanikla nebo návrh na zahájení řízení o přestupku byl podán opožděně (§ 68 odst. 2), a také za podmínky, nezjistí-li správní orgán do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.

Nepovinně je věc odložena za předpokladu, že sankce, kterou lze za přestupek uložit, je bezvýznamná vedle trestu, který byl nebo bude podle očekávání uložen osobě podezřelé z přestupku za jiný čin v trestním řízení. [3] [14]

2.5 Zahájení řízení

V rámci přestupkového řízení je uplatňována zásada oficiality. Podle této zásady se jedná o to, že zahájení řízení provádí správní orgán, který zároveň stanoví předmět řízení a provádí úkony z moci úřední. Dále je uplatňována zásada legality. Podle této zásady je správní orgán povinen stíhat veškeré přestupky, o kterých se dozví, s výjimkou přestupků, jejichž projednání probíhá na návrh, tzv. návrhové přestupky, které jsou uvedeny v § 68 odst. 1 PřesZ.

Osoba, které se přestupek týká či se jím cítí postižena, podá návrh na zahájení řízení. Obecně lze říci, že přestupek návrhový se týká výhradně ublížení na cti urážkou nebo výsměchem. Existuje-li vzájemný vztah mezi pachatelem a postiženým, jde o jiné přestupky proti občanskému soužití a také o veškeré přestupky majetkové. Návrh je nutné podat do tří měsíců od okamžiku, kdy se o přestupku nebo o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení navrhovatel dozvěděl. Tento návrh se podává příslušnému správnímu orgánu písemně, popř. ústně či elektronicky. Do náležitostí návrhu patří obecné náležitosti, které uvádí § 37 odst. 2 SprŘ, určení pachatele a postiženého a také okolnosti ohledně spáchání přestupku – kdy, kde a také jakým způsobem. Obsahovat musí i identifikační údaje žadatele. Řízení při podání návrhu je zahájeno v den, kdy byl návrh doručen věcně i místně příslušnému správnímu orgánu.

Důvodem, pro který lze řízení zahájit, je oznámení státního orgánu, orgánu policie či obce, též právnické osoby nebo občana o přestupku, poznatek z vlastní činnosti správního orgánu nebo postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. Oznámení zahrnuje vytyčení

správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné osoby. Příslušný správní orgán má zahájit řízení po posouzení daného návrhu do 60 dnů, a to za předpokladu, že konkrétní věc neodložil či věc nebyla postoupena jinému orgánu. Věc lze odložit z důvodu místní i věcné nepříslušnosti nebo také v případě, že nejde věc projednat jako přestupek. K postoupení věci dochází tehdy, když skutečnosti nasvědčují tomu, že se jedná o trestný čin či jiný správní delikt. V termínu 30 dnů má správní orgán povinnost sdělit oznamovateli zprávu o učiněných opatřeních. Správní orgán tuto zprávu podá pouze v případě, že ji oznamovatel požaduje. [7] [21]

2.6 Průběh a účastníci řízení

V průběhu správního řízení platí presumpce nevinoty. To znamená, že na obviněného je v průběhu řízení nahlíženo jako na nevinného. Právem obviněného je vyjádřit se k veškerým skutečnostem jeho provinění a má též právo předkládat všechny možné důkazy o své nevině. K tomuto právu není možno obviněného nutit. V průběhu řízení má obviněný podle správního řádu právo nahlížet do spisu, opatřit si tlumočníka nebo také namítat podjatost. Nerespektování těchto procesních práv obviněného správním orgánem, je možné brát jako důvod ke zrušení rozhodnutí. Vedle obviněného je dalším účastníkem řízení poškozený. Poškozenou osobou je buď fyzická, nebo právnická osoba, které byla způsobena majetková újma. Takovýto stav projednává adhezní řízení, ve kterém se řeší záležitost náhrady škody. Uplatní-li poškozený nárok na náhradu škody, působí správní orgán tak, aby náhrada škody byla dobrovolně uhrazena. Není-li dobrovolně uhrazena, je pachateli uložena povinnost danou škodu nahradit. Účastníci správního řízení se dělí na dvě skupiny. Mezi hlavní účastníky patří navrhovatel, resp. žadatel a další dotčené osoby, na které se vztahuje rozhodnutí. Osoby, které jsou přímo dotčeny rozhodnutím na svých právech nebo povinnostech, jsou označovány jako dotčení účastníci řízení. Účastníkem správního řízení je i vlastník věci, která může být zabráná nebo byla zabráná. Významné u těchto účastníků je obrana jejich majetkových práv. Realizování procesních práv a povinností je vlastníkům zabráné věci dovoleno pouze v části řízení, která se zabývá zabráním věci.

V prvním stupni je povinné ústní jednání. V řízení jsou přítomni účastníci jednání, svědci, znalci, zaměstnanci správního orgánu a toto řízení probíhá neveřejně. Řízení lze provést i bez přítomnosti obviněného, avšak v zákoně jsou podrobně uvedeny důvody, kdy tak lze učinit. Omluvou, kterou správní orgán akceptuje, může být např. lékařsky doložená pracovní neschopnost či služební zaneprázdnění. Účastník správního řízení je o konání jednání

a vyslychání svědků vyrozuměn minimálně 5 dní předem. Jestliže je obviněným mladistvý, je nutno informovat jeho zákonného zástupce i orgán sociálně-právní ochrany dětí a jim je poté zasíláno rozhodnutí o přestupku. Ústní jednání proběhne, i když se zákonný zástupce či orgán sociálně-právní ochrany dětí nedostaví.

Správní orgán vydává usnesení ohledně věci, která je důležitá pro zjištění skutečného stavu věci, nebo věc prohlásí za propadlou. Na základě tohoto usnesení musí věc vydat ta osoba, která ji uchovává. Zákon dává přednost dobrovolnému splnění této povinnosti. Pokud tak není učiněno, je stanovena lhůta pro její splnění. V případě překročení lhůty je správnímu orgánu dovoleno odnětí věci. Dokáže-li se, že vydaná nebo odňatá věc není prohlášena za propadlou či zabranou, je nutno ji vrátit vlastníkovvi nebo tomu, komu byla správním orgánem odebrána.

2.7 Přerušeni řízení

Ustanovení § 64 SprŘ uvádí důvody, za kterých lze řízení přerušit. Správní orgán může řízení přerušit, ale je zapotřebí dbát zásady rychlosti a hospodárnosti řízení a také lhůty, která je stanovena pro vydání rozhodnutí. O přerušeni řízení vydává správní orgán usnesení. Přerušeni může být provedeno současně s výzvou k odstranění nedostatků žádosti podle ustanovení § 45 odst. 2 PřesZ. Žádost musí obsahovat veškeré náležitosti a nesmí v ní být žádné vady.

Přerušeni je zároveň spojeno s výzvou k zaplacení správního poplatku. Správní poplatek se váže na samotné řízení a výše poplatku je stanovena zákonem i lhůtou, za jejíž trvání je nutné částku uhradit. Výběřčím správního poplatku se stává ten správní orgán, který má k určité věci příslušnost. Správní orgán může vydat rozhodnutí až po uhrazení částky správního poplatku.

Přerušeni může nastat i tehdy, když probíhá řízení o předběžné otázce nebo správní orgán dal k takovému řízení podnět podle § 57 odst. 1 písm. a), učinil výzvu podle § 57 odst. 1 písm. b) anebo učinil úkol podle § 57 odst. 4. Úkonem se rozumí předání písemností k doručeni a vyvěšení na úřední desce.

Dalším důvodem pro přerušeni řízení je stanovení opatrovníka procesně nezpůsobilému účastníkovi, jímž může být zákonný zástupce mladistvého. Zákon stanovuje i další důvody pro přerušeni řízení. Jedná se například o společné řízení podle § 140 SprŘ nebo o řízení s předstihem žádosti podle § 145. K samotnému přerušeni řízení z moci úředni je zapotřebí žádost a souhlas žadatele, v případě více žadatelů svoleni ode všech. Přerušeni řízení lze provést

pouze na určitou dobu a s ohledem na návrh žadatele. V době, kdy je řízení přerušeno, se jedná tak, aby byly odstraněny veškeré důvody tohoto přerušování. [10] [21]

2.8 Ukončení řízení

2.8.1 Zastavení řízení

Zastavení řízení upravuje ustanovení § 76 PřesZ. Řízení je zastaveno na základě správního rozhodnutí. Správní orgán provede zastavení řízení za předpokladu, že:

- čin, o kterém se jedná, nebyl uskutečněn nebo se nejedná o přestupek
- obviněný z přestupku takový čin nespáchal nebo mu čin nebyl dokázán, nedovrší patnácti let, popř. trpěl duševní chorobou, která ovlivnila jeho jednání porušující nebo ohrožující zákonem chráněný zájem
- došlo k úmrtí obviněného či navrhovatele
- obviněný aplikuje výhradní právo imunity podle mezinárodního práva nebo zákona, avšak nejedná-li se o poslance či senátora
- navrhovatel návrh zrušil nebo se bez omluvy, popřípadě bez uvedení důvodu nedostavil k ústnímu jednání
- správní orgán nebo orgán činný v trestním řízení již pravomocně rozhodnul o vykonaném činu
- rozhodnutí v rámci disciplinárního řízení bylo uspokojivé
- zanikla odpovědnost za přestupek nebo za něj byla uložena bloková pokuta
- nastalo smíření v rámci řízení o přestupku urážky na cti
- po zahájení řízení došlo k postoupení věci dle § 71

Pokud je za přestupek uložena taková sankce, jež je zanedbatelná oproti trestu, který bude nebo je obviněnému uložen v trestním řízení, může správní orgán zastavit řízení. Kdyby tak nebylo učiněno, mohlo by docházet k nevhodnému nakládání s prostředky na správní řízení. Odvolání lze podat pouze v případech, kdy se nestal přestupek, o kterém se jedná, nebo se nejedná o přestupek, obviněný z přestupku daný čin nespáchal nebo mu čin nebyl dokázán, a také když navrhovatel návrh zrušil nebo se bez omluvy, popř. bez uvedení důvodu nedostavil k ústnímu jednání. Na základě těchto důvodů je účastníkům řízení formou písemného

rozhodnutí oznámeno, že došlo k zastavení řízení. V ostatních případech je rozhodnutí obsaženo ve spisu a účastníkům je sděleno neformálním přípisem, tudíž nelze podat odvolání. V rozhodnutí musí být uvedeno zjištění i příčiny, pro které bylo řízení zastaveno. [3] [14] [21]

2.8.2 Rozhodnutí

Rozhodnutí je úkon správních orgánů, jímž se v určité věci zakládají, mění, ruší nebo se závazně určují práva nebo povinnosti konkrétní osoby. Rozhodnutí má stanovené náležitosti, a to: výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků, resp. možnost podání opravných prostředků. Výrok rozhodnutí musí zahrnovat popis skutku a právní kvalifikaci, místo a čas, kdy k přestupku došlo, rovněž musí být uveden druh a rozsah sankce i případné rozhodnutí o odstoupení od uložení sankce, započetí doby, v jejíž délce nesměl pachatel činnost vykonávat do doby zákazu činnosti, rozhodnutí o ochranných opatřeních, o požadavku náhrady škody a v neposlední řadě rozhodnutí o úhradě nákladů řízení. V rozhodnutí musí být identifikační údaje osoby, jako je jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, rodné číslo se neuvádí. Správní orgán, který rozhodnutí vydá, jej zašle účastníkovi písemnou formou do vlastních rukou, u přestupků jej nelze doručit veřejnou vyhláškou. Rozhodnutí, které nemá veškeré předepsané náležitosti, je formálně vadné. Existuje také nicotnost rozhodnutí, které spočívá mimo jiné v tom, že rozhodnutí vydal věcně nepříslušný správní orgán.

Ustanovení § 71 PřesZ určuje lhůtu pro vydání rozhodnutí. Povinností správního orgánu je zbytečně neoddalovat vydání rozhodnutí. Všeobecná lhůta pro vydání rozhodnutí je 30 dnů od zahájení řízení. K této lhůtě je připočtena i doba 30 dnů při nezbytnosti ústního jednání, místního šetření a předvolání. Spadá sem také vyhotovení znaleckého posudku, u něj se však lhůta o 30 dní neprodlužuje. [3] [10] [14]

2.8.3 Smír

O smír se pokouší správní orgán v případě, že jde o přestupek týkající se urážky na cti. Jednání o přestupku urážky na cti probíhá pouze na základě návrhu postižené osoby. Pokud se jedná o mladistvého, návrh za něj podává jeho zákonný zástupce nebo opatrovník. Při uzavírání smíru mezi obviněným a postiženým dochází k zastavení správního řízení. Pokud však ke smíření nedojde, vykoná správní orgán opatření podle zákona o přestupcích a následně ve věci rozhodne. Navrhovateli není uložena povinnost hradit náklady řízení. [3] [14]

2.9 Opravné prostředky

Na základě opravných prostředků se přezkoumávají správní rozhodnutí, která mohou být nesprávná či nezákonná. Opravné prostředky jsou součástí náležitostí správního rozhodnutí, a to v části, která se zabývá poučením účastníků.

2.9.1 Řádné opravné prostředky

Řádné opravné prostředky směřují proti dosud nepravomocným rozhodnutím. Typy řádných opravných prostředků:

Odvolání lze podat jen proti dosud nepravomocnému rozhodnutí správního orgánu I. stupně, a to do 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, pokud není stanoveno zvláštním zákonem jinak, anebo nejpozději do 90 dnů za předpokladu, že v poučení něco chybělo, bylo neúplné či nesprávné. Účastník řízení, kterému nebylo rozhodnutí oznámeno, si může podat odvolání do 30 dnů ode dne, kdy se o vydaném rozhodnutí dozvěděl. Odvoláním se napadá výroková část rozhodnutí a je podáváno ke správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal, a musí obsahovat předepsané náležitosti. V náležitostech odvolání musí být zahrnuty obecné náležitosti, které jsou vyjmenovány v § 37 odst. 2 SprŘ, dále proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu rozhodnutí napadá a v čem je shledáván rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost předešlého rozhodnutí či řízení. Odvolání je možné podat formou písemnou, elektronickou se zaručeným elektronickým podpisem anebo ústně do protokolu. Při podání odvolání je zapotřebí jeden stejnopis pro správní orgán a jeden stejnopis vždy pro každého účastníka řízení. Pokud by tak účastník neučinil, správní orgán by stejnopisy vyhotovil na náklady účastníka. Obviněný z přestupku se může proti rozhodnutí odvolat v plném rozsahu. V případě mladistvého podává odvolání jeho zákonný zástupce nebo orgán sociálně-právní ochrany dětí. Ostatní účastníci řízení nemají nárok podat odvolání v plném rozsahu, ale v rozsahu stanoveném v přestupkovém zákoně. U poškozeného je možné odvolání jen ve věci náhrady škody, u vlastníka zabrané věci jen proti části rozhodnutí, ve které je stanoveno zabránění věci. Navrhovatel, který podal návrh na zahájení řízení, se může odvolat jen proti části rozhodnutí, v níž je obviněnému z přestupku vyslovena vina, nebo také proti povinnosti uhradit náklady na řízení či proti rozhodnutí o zastavení řízení. Správní orgán, který o odvolání rozhoduje, může odvolání, které nebylo podáno včas a je nepřijatelné, zamítnout. Pokud správní orgán zjistí, že je odvolání nesprávné či v rozporu s právními předpisy, může toto odvolání zrušit a zastavit odvolací řízení, předložit věc k novému projednání nebo samotné rozhodnutí změnit. Správní orgán též může odvolání zamítnout a potvrdit již vydané

rozhodnutí. Jestliže správní orgán sám změní či zruší své rozhodnutí, které je napadeno, jedná se o tzv. autoremeduru. Odvolání již nelze podat proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu.

Rozklad je řádným opravným prostředkem proti prvoinstančnímu rozhodnutí, které ve správním řízení vydal ústřední orgán státní správy, např. ministr. O rozkladu rozhoduje ministr nebo vedoucí jiného ústředního orgánu státní správy, a to na základě doporučení rozkladové komise. Toto doporučení není závazné pro vedoucího ústředního orgánu. Za předpokladu, že sám orgán mění své rozhodnutí (tzv. autoremedura), může o rozkladu také rozhodnout sám ústřední orgán, který napadené rozhodnutí vydal. Autoremedura dává možnost rychlé nápravy své chyby. Pro podání rozkladu je stanovena lhůta 15 dnů a při jeho podání se uskuteční přezkoumání rozhodnutí v celém jeho rozsahu.

2.9.2 Mimořádné opravné prostředky

Mimořádné opravné prostředky směřují proti již pravomocným rozhodnutím. Rozhodnutí může mít nedostatky např. ve zjištění skutkového stavu věci. Mezi mimořádný opravný prostředek se řadí obnova řízení na návrh účastníka.

Obnova řízení na návrh účastníka nastává, jestliže po právní moci rozhodnutí vyšly najevo nové skutečnosti, které dříve nebyly známy, popřípadě nemohly být známy, nebo byla odhalena nepravdivost důkazů, a to v době, kdy bylo vydáno původní rozhodnutí. Obnova řízení probíhá i tehdy, bylo-li zrušeno podkladové rozhodnutí. O obnovu řízení nemůže žádat takový účastník, který mohl svůj zájem a důvod prosadit již v řízení odvolacím. Žádost o obnovu řízení se podává správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal. Žádost je nutné podat do 3 měsíců ode dne, kdy se účastník dozvěděl o důvodu pro obnovu řízení, ale nejpozději do 3 let od toho dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci.

2.9.3 Dozorčí prostředky

Mezi dozorčí prostředky patří taková řízení, která se zahajují z moci úřední. Spadá sem obnova řízení z moci úřední a přezkumné řízení.

Obnova řízení z moci úřední je prováděna správním orgánem, který o dané věci rozhodoval v konečném stupni. Obnovit řízení je možné do 3 let ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci a je-li obnova řízení provedena ze stejných důvodů jako obnova řízení na návrh účastníka a mimo jiné také z důvodu veřejného zájmu. Rozhodnutí o obnově řízení musí být vydáno do konce 3leté lhůty. Bylo-li rozhodnutí dosaženo trestným činem, je provedena též obnova řízení na základě rozhodnutí příslušného správního

orgánu. Je-li žádost o obnovu řízení správním orgánem zamítnuta, má žadatel možnost se proti tomuto rozhodnutí odvolat.

Přezkum rozhodnutí o přestupku realizují správní orgány z moci úřední. V přezkumném řízení se přezkoumávají pravomocná správní rozhodnutí v případě, že lze mít oprávněné pochybnosti o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy. Přezkumné řízení nenavazuje na odvolací řízení a dochází k němu jen v mimořádných případech. Lze je zahájit na základně vlastních podnětů nadřízeného orgánu, podnětů účastníka nebo podnětů jiného orgánu či třetí osoby. V případě, že správní orgán nalezne důvody k zahájení přezkumného řízení, zahájí jej do 2 měsíců. Pokud správní orgán neobjeví příčinu k přezkoumání řízení, oznámí to podateli s objasněním důvodů do 30 dnů. Jestliže správní orgán zjistí, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právními předpisy, zahájí přezkumné řízení nadřízený správní orgán. V přezkumném řízení je rozhodováno usnesením, čímž se řízení zastaví. Správní orgán také může rozhodnutím zrušit, změnit vadné rozhodnutí nebo je vrátí ke správnímu orgánu, který prováděl odvolací řízení.

2.10 Výkon rozhodnutí

Jestliže ve správním řízení byla účastníkovi uložena povinnost a ten ji ve stanovené lhůtě dobrovolně nesplní, může být proveden výkon správního rozhodnutí. Výkon rozhodnutí se zahajuje dnem, kdy tato stanovená lhůta uplynula bezvýsledně. Výkonem rozhodnutí je exekuce. Do správní exekuce spadá nezaplacená pokuta za přestupek, nezaplacená náhrada škody či nezaplacené náklady řízení. Exekuce na peněžité plnění se řídí podle daňového řádu. Správce daně je zároveň exekučním správním orgánem a je jím příslušný celní úřad, ke kterému správní orgán podává žádost o provedení exekuce. Neplatí to pro krajský úřad, který je současně exekučním správním orgánem, jestliže rozhodoval v prvním stupni řízení. Do této výjimky spadá i obecní úřad, který je zároveň exekučním správním orgánem, jenž rozhodoval v prvním stupni řízení. Obecní úřad má možnost o provedení exekuce požádat obecného správce daně. Rozhodnutí o přestupku je podkladem pro výkon rozhodnutí. Jestliže je pokuta uložena jako sankce za přestupek, je možno ji vymáhat během šesti let. Oproti tomu pokuty, náhrady nákladů řízení, náhrady exekučních nákladů a náhrady škody zapříčiněné přestupkem je možné vymáhat po dobu dvaceti let. Rozlišujeme dva druhy exekuce, a to exekuci na peněžité plnění a exekuci na nepeněžité plnění. Rozdíl mezi těmito druhy je i ve způsobu provedení jejich výkonu. Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky je možné provést srážkou ze mzdy, příkázáním pohledávky (důchodu), prodejem movitých věcí, prodejem nemovitosti,

zřízením soudcovského zástavního práva, prodejem podniku, správou nemovitosti, držbou členského podílu v družstvu či podílu v obchodní společnosti a pozastavením řidičského oprávnění. Řidičské oprávnění je možné pozastavit pouze při nedoplatech na výživném. U nepeněžitého plnění jde o výkon rozhodnutí ukládající jinou povinnost, a to vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci nebo provedení prací a výkonů u zastupitelného konání a ukládání pokut u nezastupitelného plnění. Exekuce na nepeněžitá plnění je správním orgánem nařízena do pěti let a lze ji provést nejdéle do deseti let od doby, kdy měla být daná povinnost dobrovolně splněna. Pokud by tak nebylo učiněno, je nutné exekuci zastavit, protože se jedná o prekluzivní lhůtu, což znamená, že právo na exekuci zaniká. [14]

2.11 Blokové a příkazové řízení

Jedná se o specializovanou formu správního řízení, která je zkrácená a jejímž účelem je zrychlení při vyřizování věci.

2.11.1 Blokové řízení

V blokovém řízení se projednává přestupek, který byl spolehlivě zjištěn, nestačí-li domluva a je-li obviněný z přestupku ochotný zaplatit pokutu. Blokové řízení projednává zejména méně závažné přestupky a nelze v něm projednávat přestupky návrhové. Toto řízení má pouze jedinou sankci a tou je pokuta, jejíž horní hranice je 1 000 Kč, u mladistvých 500 Kč s tím, že je možné u určitých přestupků tuto hranici překročit až k částce 5 000 Kč. Pokutu ukládá a vybírá správní orgán příslušný k projednání přestupku nebo osoba, kterou pověří správní úřad, protože daný přestupek je v její působnosti, dále orgány uvedené v zákoně o přestupcích, kterými jsou např. obecní policie či Policie ČR a také orgány a osoby, které určil zvláštní zákon, kam spadá např. myslivecká stráž, rybářská stráž, stráž přírody, lesní stráž a v neposlední řadě inspektoři České inspekce životního prostředí. Při ukládání pokuty musí být brán zřetel na okolnosti, které jsou vyjmenované v § 12 odst. 1 PřesZ. V rámci blokového řízení nenastává povinnost hradit náklady tohoto řízení a proti uložené pokutě se není možno odvolat. Ministerstvo financí ČR vydává bloky k ukládání pokut. Pověřené osoby zaznamenají na pokutový blok jméno a čas, kdy byla pokuta udělena. Pokud pachatel nemůže zaplatit pokutu na místě, je mu vystaven pokutový blok od příslušného celního úřadu a je zároveň informován o způsobu zaplacení pokuty, lhůtě splatnosti a o následcích při nezaplacení pokuty. [3] [14]

2.11.2 Příkazní řízení

Příkazní neboli mandátní řízení je druhým typem zjednodušeného specializovaného řízení. Toto řízení je snadnější v tom, že není zapotřebí nařízení ústního jednání ani dokazování podle správního řádu. V příkazním řízení není možno projednat přestupky, které se dají projednat na návrh, a také tu nelze projednat nárok na náhradu škody. Správní orgán ukládá sankce v příkazním řízení. První sankcí je uložení pokuty v maximální výši 10 000 Kč. Druhou možnou sankcí je napomenutí. Tyto sankce jsou uloženy, jestliže se věc neprojednávala v blokovém řízení a je-li jisté, že se přestupku dopustil obviněný. Příkazní řízení se zahajuje na základě písemného oznámení příkazu, který má shodné náležitosti s rozhodnutím o přestupku. Namísto odvolání podává v příkazním řízení obviněný odpor správnímu orgánu, a to do 15 dnů ode dne obdržení příkazu. Podá-li obviněný odpor včas, je příkaz zrušen a řízení pokračuje, ale uplyne-li lhůta na podání odporu bezvýznamně, vymáhá se pokuta formou exekuce. V tomto případě se nedá uložit povinnost k náhradě nákladů řízení. [3] [14]

3 PŘESTUPKY NA ÚSEKU ZDRAVOTNICTVÍ

Druhá část – zvláštní část přestupkového zákona obecně zahrnuje přestupky proti pořádku ve státní správě a v územní samosprávě. Pod tuto kategorii spadají mimo jiné i přestupky na úseku zdravotnictví. Ustanovení § 29 určuje, kdo se jich může dopustit a jaké sankce jsou za ně ukládány. Společnými znaky těchto přestupků je úmyslné spáchání, ovšem některé je možno spáchat jak úmyslně, tak i z nedbalosti. Krajské hygienické stanice jsou přestupkovým orgánem, jemuž náleží povinnost projednávat přestupky podle § 29 písm. a) až f), písm. h) až j) a písm. n) a o). Dalším přestupkovým orgánem je obecní úřad s rozšířenou působností, který musí projednávat přestupky podle § 29 písm. g), k) až m). Orgány veřejného zdraví obecních úřadů obcí s rozšířenou působností projednávají přestupky podle § 29 písm. p) až t). Odvolacím orgánem je Ministerstvo zdravotnictví. PřesZ sankcionuje povinnosti stanovené zvláštními zákony, jako je např. zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (dále jen zákon o ochraně veřejného zdraví), zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (dále jen zákon specifických zdravotních službách), zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě (dále jen zákon o ZZS), apod. Nový přestupkový zákon č. 251/2016 Sb., ovlivní i přestupky na úseku zdravotnictví, které budou vyjmenovány v § 11. V ustanovení tohoto paragrafu je uvedeno, že přestupku se dopustí fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba tím, že úmyslně zmaří, ztíží nebo ohrozí poskytnutí zdravotní služby. Konkrétní přestupky ve zdravotnictví již nebudou zahrnuty v tomto zákoně, ale budou podle skutkové podstaty obsahem příslušných zákonů. Proto přestupky na úseku zdravotnictví budou převedeny do zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (dále jen zákon o zdravotních službách) či do zákona o ochraně veřejného zdraví. [8] [32]

3.1 Přestupek proti poskytnutí zdravotnické služby nebo proti vyšetření či léčení - § 29 odst. 1 písm. a)

S přestupkem, jenž se týká úmyslného zmaření, ztížení nebo ohrožení poskytnutí zdravotnické služby nebo nepodrobení se povinnému vyšetření či léčení, souvisí i zákon o zdravotních službách, který nahradil zákon č. 20/1966, o péči o zdraví lidu. Tento zákon ukládá občanům povinnost podstoupit zdravotnické prohlídky, diagnostické zkoušky, vyšetření, očkování, léčení přenosných nemocí a též jiná opatření, která slouží jako ochrana před nákazou. V obecném zájmu je zapotřebí, aby se občané účastnili zdravotnického školení a výcviku. Podrobit se povinnému očkování je stanoveno vyhláškou č. 537/2006 Sb., o ochraně

proti infekčním nemocem (dále jen vyhláška o očkování proti infekčním nemocem). Klíčový je zákon o ochraně veřejného zdraví, který formuluje práva a povinnosti osob a výkon státní správy v ochraně veřejného zdraví a též formuluje, že veřejné zdraví je chápáno jako zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupiny. Ochrana veřejného zdraví je souhrn činností a opatření, jež mají za cíl chránit zdravé životní i pracovní podmínky a zabránit šíření onemocnění či ohrožení zdraví. Na tuto problematiku je vázán i zákon č. 379/2000 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, protože veškeré tyto výrobky a látky mají na zdraví člověka velký vliv. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, je též podstatný pro tuto oblast, poněvadž zdravotní péče je hrazena ze zdravotního pojištění každého občana. Za tento přestupek se jako sankce ukládá pokuta, jejíž výše může dosahovat až 10 000 Kč. [3] [8]

3.2 Nedodržení stanovených limitů hluku a vibrací - § 29 odst. 1 písm. b)

K naplnění skutkové podstaty dojde v případě, že jsou porušeny předpisy zaměřující se na péči o vytváření a ochranu zdravých životních podmínek, které vydalo Ministerstvo zdravotnictví. Nejdůležitějším zákonem je v tomto případě zákon o ochraně veřejného zdraví a jeho prováděcí právní předpisy. Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, upravuje hygienické limity hluku a vibrací na pracovištích, v chráněných venkovních i vnitřních prostorách, a také limity pro denní a noční dobu. Příkladem může být hygienický limit hluku v chráněných venkovních prostorách staveb a v chráněném venkovním prostoru. Denní hygienický limit se rovná 83 dB a noční 40 dB. Hodnocení a měření je prováděno na základě metod elektroakustiky a technických norem, které jsou podrobně stanoveny v části C přílohy 3 tohoto nařízení. Dle ustanovení § 30 osoby užívající stroj nebo zařízení, které je zdrojem hluku nebo osoby pořádající veřejnou produkci hudby, jsou povinny zajistit opatření tak, aby hluk a vibrace nepřesahovaly stanovené hygienické limity pro chráněný venkovní prostor a vnitřní prostor staveb. Jedná se např. o osoby vlastníci dráhy a pozemní komunikace. Problém vzniká v situacích, při kterých nelze stanovené hygienické limity dodržet. Řešením je podat žádost o zvláštní povolení, které vydává příslušný orgán ochrany veřejného zdraví, ale pouze na časově omezenou dobu. Sankcí za tento přestupek je pokuta, jejíž horní hranice je stanovena na 10 000 Kč.

V nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 1. 2012 sp. zn. I. ÚS 451/11 byla podána žaloba společenstvím vlastníků jednotek domů (žalobci) jako vedlejších účastníků řízení. Žalobci se domáhali, aby vlastníkově komunikace (stěžovateli), byla uložena povinnost zdržet se rušení

hlukem pocházejícím z provozu na pozemní komunikaci – ulice 5. května v Praze 4. Obvodní soud žalobu zamítl. Odůvodněním bylo, že stěžovatel je vlastníkem, nikoli provozovatelem komunikace. Stěžovatel podal dovolání, které Nejvyšší soud zamítl, protože veškeré dovolací námitky (procesní námitky, námitku údajné nevykonatelnosti, překvapivosti rozhodnutí, absenci poučení, nejednoznačné vymezení příslušné skutkové podstaty, nepřezkoumatelnost rozhodnutí, nesprávné právní posouzení, nedostatek aktivní legitimace u některých z účastníků) shledal nedůvodnými. Jelikož obec jako vlastník místní komunikace je povinna strpět obecné užívání této komunikace bez možnosti regulovat provoz na ní, a protože byla provedena organizační a technická opatření ke snížení hluku (protihluková stěna), nebylo vhodné, aby Nejvyšší soud a městský soud aplikoval § 127 občanského zákoníku. Vzhledem k těmto skutečnostem Ústavní soud rozsudky Nejvyššího soudu a Městského soudu v Praze zrušil. [3] [8]

3.3 Přestupek proti nesplnění povinnosti při výskytu přenašečů infekčního onemocnění - § 29 odst. 1 písm. c)

Zákon o ochraně veřejného zdraví upravuje v § 55 - § 59 ochrannou dezinfekci, dezinfekci a deratizaci. Při výskytu přenašečů infekčních onemocnění, škodlivých nebo epidemiologicky významných členovců, hlodavců nebo dalších živočichů je zapotřebí provést speciální ochranné dezinfekce, dezinfekce nebo deratizace. Dezinfekce, dezinfekce nebo deratizace má sloužit jako ochrana zdraví, životních a pracovních podmínek před původci a přenašeči infekčních onemocnění. Pro dezinfekci, dezinfekci nebo deratizaci je možné používat pouze takové výrobky, které mají povolení na trh. Tyto výrobky lze aplikovat pouze v potřebném rozsahu tak, aby nebyly ohroženy či poškozeny životní a pracovní podmínky. Osoba, která dezinfekci, dezinfekci nebo deratizaci provádí, musí dodržet návod k použití a musí kontrolovat účinnost. Běžná dezinfekce, dezinfekce a deratizace slouží jako prevence před výskytem infekčních onemocnění a škodlivých živočichů. Musí ji provádět osoby, které zajišťují čištění podle běžných technologických a pracovních postupů. Speciální ochrannou dezinfekci, dezinfekci a deratizaci musí zajistit podnikající fyzická osoba, právnická osoba. Dále také osoba, která likviduje původce nákazy v případě, že se vyskytli škodliví živočichové. Dezinfekci, dezinfekci a deratizaci musí provádět i vlastník nemovitosti, pokud se jedná o obytné místnosti, pobytové místnosti nebo nebytové prostory. Přestupek proti nesplnění povinnosti při výskytu přenašečů infekčního onemocnění je sankcionován pokutou až ve výši 10 000 Kč. [8]

3.4 Padělání lékařské zprávy, dokumentace nebo zdravotního průkazu - § 29 odst. 1 písm. d)

Padělání nebo úmyslné neoprávněné změnění lékařského předpisu, lékařské zprávy či zdravotního průkazu může být vykonáno např. pozměněním či odstraněním důležitých klíčových údajů nebo doplněním určitých konkrétních údajů. Již samotný pojem padělání usvědčuje úmyslné jednání, tudíž nelze tento přestupek spáchat z nedbalosti. Zdravotnickou dokumentací se zabývá zákon o zdravotních službách, resp. jeho šestá část, která obsahuje vedení zdravotnické dokumentace, její uchovávání a nakládání s ní podle tohoto zákona a jiných právních předpisů. Ve zdravotnické dokumentaci jsou identifikační údaje pacienta, pohlaví pacienta, identifikační údaje poskytovatele zdravotní služby, informace o zdravotním stavu pacienta a jiné okolnosti týkající se zdravotního stavu pacienta, údaje zjištěné z rodinné, osobní či pracovní anamnézy pacienta, údaje vztahující se k úmrtí pacienta a popřípadě další údaje. Lékař vystavuje zdravotnický průkaz. Jedná se o dokument, kterým potvrzuje zdravotní způsobilost osoby k určité činnosti. Každá zdravotnická dokumentace může být vedena v listinné i elektronické podobě. V listinném zápisu musí být uveden datum a podpis zdravotnického pracovníka, v elektronické podobě datum a identifikační údaje zdravotnického pracovníka. S rodným číslem pacienta se nakládá ve zdravotnické dokumentaci a v Národním zdravotnickém informačním systému. Za přestupek padělání je sankcí pokuta až do výše 10 000 Kč. Padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu se záměrem použít je v řízení před orgánem sociálního zabezpečení nebo před jiným orgánem veřejné moci, v trestním, občanském nebo jiném soudním řízení je upraveno v § 350 trestního zákoníku, kde sankcí je odnětí svobody až na 2 roky nebo zákaz činnosti. [3] [8]

3.5 Porušení povinnosti při zacházení s omamnými, psychotropními nebo zdraví škodlivými látkami - § 29 odst. 1 písm. e)

Porušením povinnosti při zacházení s omamnými látkami, psychotropními látkami nebo jinými látkami zdraví škodlivými se podrobně zabývá zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. Na základě tohoto zákona se zacházením s návykovými látkami a přípravky rozumí výzkum, výroba, zpracování, odběr, skladování, dodávání, používání, koupě a prodej návykových látek a přípravků. K zacházení s těmito látkami je požadováno povolení, které vydává Ministerstvo zdravotnictví na dobu 5 let. Zákon stanovuje podmínky, za kterých může dojít k odebrání tohoto povolení.

V ustanovení § 36 jsou uvedeny správní delikty v této oblasti, kterých se může dopustit právnická nebo podnikající fyzická osoba. Pokuta až do výše 10 000 Kč hrozí pachateli za spáchání tohoto přestupku.

3.6 Přestupek proti nepodrobení nezletilého stanovenému pravidelnému očkování - § 29 odst. 1 písm. f)

Přestupku podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. f) se dopustí ten, kdo „*jako zákonný zástupce nezletilé fyzické osoby, nebo fyzická osoba, které byla nezletilá fyzická osoba svěřena rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu do pěstounské péče nebo do výchovy, nezajistí, aby se nezletilá fyzická osoba, u níž nebyla zjištěna imunita vůči infekci nebo zdravotní stav, který brání podání očkovací látky (trvalá kontraindikace), podrobila stanovenému pravidelnému očkování.*“ Jelikož jde o klíčový přestupek této práce, je podrobně analyzován ve 4. kapitole. [8]

3.7 Padělání nebo pozměnění lékařského předpisu - § 29 odst. 1 písm. g)

Pachatel se dopustí přestupku tím, že padělá nebo pozmění lékařský předpis a bude ho vydávat za pravý. Další možností je, že lékařský předpis předá k padělání někomu jinému, popř. lékařský předpis ukradne nebo si ho nekalým způsobem opatří. Tento přestupek má úzkou návaznost na přestupek podle písm. d), ale je spojen se zákonem č. 378/2007 Sb., o léčivech, protože tento zákon mimo jiné upravuje i registraci, poregistrační sledování, předepisování, výdej i prodej léčivých přípravků, a poskytuje o přípravcích informace. Lékařským předpisem se rozumí dokument od lékaře pro lékárníka, ve kterém požaduje vydání nebo přípravu léků pacientovi. Pachatel lékařský předpis padělá tak, že z lékařského předpisu buď odstraní určité údaje, nebo naopak některé údaje do předpisu doplní. Pokud se pachatel dopustí tohoto přestupku, hrozí mu pokuta až do výše 10 000 Kč. [3] [8]

3.8 Porušení ochrany zdraví před neionizujícím zářením - § 29 odst. 1 písm. h)

Neionizujícím zářením jsou podle § 35 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví elektrická a magnetická pole a elektromagnetické záření o frekvenci od 0 Hz do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz. V ustanovení § 35 odst. 2 jsou vyjmenovány povinnosti osob, které používají stroje, zařízení i lasery s neionizujícím zářením. Osoby jsou povinny provádět technická a organizační opatření takovým způsobem, aby nedocházelo k překročení maximální povolené hodnoty neionizujícího

záření. Provozovatel musí zastavit takový zdroj neionizujícího záření, který má závadu a překračuje přípustné hodnoty. Před uvedením zdroje s neionizujícím zářením v obytné zástavbě do provozu je zapotřebí orgánu ochrany veřejného zdraví předložit dokument, ve kterém je výpočtem či měřením prokázáno dodržení požadované hodnoty neionizujícího záření. Popis, jak postupovat při zjišťování a hodnocení úrovně neionizujícího záření, upravuje prováděcí právní předpis. Pro ochranu zdraví před neionizujícím zářením vydala vláda Nařízení č. 291/2015 Sb. Toto nařízení upravuje nejvyšší přípustné hodnoty neionizujícího záření, způsob zjišťování i hodnocení. Předmět úpravy zahrnuje i minimální rozsah informací, který je třeba k ochraně zdraví při práci a k ochraně zdraví zaměstnance. Sděluje podmínky k zabezpečení chodu a provozování laserů včetně jejich technické dokumentace a uvádí nutnost označit výstrahou ta místa, ve kterých došlo k překročení hodnoty. V nařízení jsou popsány i určité výjimky. Nařízení se nevztahuje na pacienty, kteří jsou při ošetření vystaveni tomuto záření. Dále spotřebitelé používající speciální přístroje k péči o tělo, které ale překračují přípustné hodnoty neionizujícího záření. Poslední výjimku tvoří dvě oblasti. První oblastí je záření o frekvenci $3 \cdot 10^{11}$ Hz do 10^{14} Hz, které je spojeno s rizikem dlouhodobého tepelného stresu organismu, druhá oblast uvádí riziko nebezpečného dotyku vodičů pod napětím. Porušení ochrany zdraví před neionizujícím zářením je posledním přestupkem, za který lze uložit pokutu do výše 10 000 Kč. [8]

3.9 Přestupek proti šíření infekčního onemocnění ze zahraničí - § 29 odst. 1 písm. i)

Přestupek pod písm. i) upravuje § 68 zákona o ochraně veřejného zdraví. Ministerstvo zdravotnictví stanovuje ochranná opatření před zavlečením vysoce nakažlivých infekčních onemocnění ze zahraničí. O způsobu a druhu protiepidemického opatření rozhodne příslušný orgán ochrany veřejného zdraví a provede jej poskytovatel zdravotních služeb. Jestliže na území České republiky vstupují osoby ze zahraničí, u nichž je podezření na infekční onemocnění či nákazu, je jejich povinností podrobit se ochranným opatřením. Povinností celních úřadů je na úřední desky vyvěšovat rozhodnutí o ochranných opatřeních. Úřední desky jsou umístěny na hraničních přechodech a v místech, kde dochází k přechodu státních hranic. Hlava III zákona o ochraně veřejného zdraví upravuje předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění. Tento zákon ukládá osobám, které poskytují péči, povinnost vykonat protiepidemická opatření v takových případech, kdy dochází k výskytu nemocniční nákazy nebo při jejím podezření. Záměrem epidemického opatření je odhalit zdroj nákazy,

způsob a zabránění jeho šíření i léčbu osob, které jsou již nakažené nebo jsou z nákazy podezřelé. Ochranné opatření ukládá povinnost fyzickým osobám předložit potvrzení o očkování nebo konkrétní ochranu před určitou nemocí. Všechny nemocniční nákazy jsou zaznamenávány osobami poskytující péči. Příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví je důležité nahlašovat hromadný výskyt nemocniční nákazy nebo takovou nemocniční nákazu, která zapříčinila těžké poškození zdraví nebo úmrtí. Veškeré činnosti vedoucí k ochraně před vznikem, šířením a k omezení výskytu infekčních onemocnění jsou hrazeny státem, nikoli ze zdravotního pojištění. Pachateli, který se dopustí přestupku proti šíření infekčního onemocnění ze zahraničí, může být uložena pokuta až do výše 50 000 Kč. Oproti předchozím přestupkům je výše pokuty značně vyšší. Tato skutečnost vyplývá z toho, že přestupek tohoto charakteru je chápán jako nejškodlivější pro společnost. Šíření nakažlivé nemoci upravuje ustanovení § 152 trestního zákoníku. Trestný čin je spáchán osobou, která úmyslně způsobí nebo zvýší nebezpečí zavlečení nebo rozšíření nakažlivé nemoci u lidí. Sankcí je odnětí svobody od 6 měsíců do 3 let, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. [8]

3.10 Porušení zákazu či povinností při pořádání akcí pro děti - § 29 odst. 1 písm. j)

Porušení zákazu nebo nesplnění povinnosti stanovené nebo uložené pro pořádání zotavovací akce, jiné podobné akce pro děti nebo školy v přírodě je přestupek pod písm. j). Danou problematiku upravuje vyhláška č. 106/2001 Sb. Jedná se o vyhlášku Ministerstva zdravotnictví o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti. Vyhláška upravuje umístění zotavovací akce, prostorové podmínky, ubytování, vybavení a úklid, zásobování vodou, odstraňování odpadů a nakládání s odpadními vodami, stravování a režim dne. Pro pořádání zotavovací akce je důležité, aby se konala na území, ke kterému vede přístupová cesta a kde není znečištěné ovzduší ani překročen hygienický limit pro hluk. Takovéto akce se musí pořádat ve stavbách nebo ve stanech. Pro stavby i stany jsou stanoveny prostorové podmínky, které musí být dodrženy. Ubytování na zotavovací akci se zajišťuje podle pohlaví, případně může být udělena i výjimka na základě souhlasu zákonného zástupce. Na úklidu se podílejí i děti pod vedením osob, které celou zotavovací akci řídí. Dětem ale nemůže být svěřen úklid toalet. Pitná voda musí být na zotavovací akci zajištěna tak, jak uvádí vyhláška č. 252/2004 Sb., o hygienických požadavcích na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů. Pro zotavovací akci je nakládání s odpadem možno jen za podmínky stanovené zákonem č. 185/2001 Sb.,

o odpadech. V rámci poskytování stravování jsou popsány prostory pro stravování, pracovní plochy, nástroje a nádobí, zařízení a skladování potravin. Určeno také je, jaká strava a nápoje mají být dětem během dne na zotavovací akci podávány. Důležitost je sledována i v dodržování režimu dne, kde je pevně vymezena doba spánku, osobní hygieny a stravování. Pokuta do výše 10 000 Kč hrozí při nedodržení těchto povinností, které jsou pro zotavovací akce vymezeny.

3.11 Přestupek proti nabídce či poptávce po tkáních a orgánech - § 29 odst. 1 písm. k)

Přestupek je upraven zvláštním právním předpisem, a to ustanovením § 28 zákona č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon). Poskytovatelem zdravotních služeb, kterému byl udělen statut centra s vysoce specializovanou péčí, je transplantační centrum. V souladu s uděleným statutem může transplantační centrum provádět odběry a transplantace krvetvorných buněk, orgánů a tkání, které nebyly předány tkáňové bance. Proto jakákoli nabídka nebo poptávka po orgánech a tkáních je zakázána prostřednictvím inzerce či reklamy. Sankce za přestupek podle § 29 písm. k) není přímo upravena, proto se uloží obecně podle přestupkového zákona.

3.12 Spáchání přestupku v souvislosti s odměnou či výhodou za účelem získání dárce - § 29 odst. 1 písm. l)

Osoba, která za účelem získání dárce tkáně nebo orgánů pro transplantaci nabídne finanční odměnu nebo jinou výhodu, se stává pachatelem přestupku na úseku zdravotnictví podle písm. l). Transplantační zákon v Hlavě VII udává jiné činnosti související s darováním, odběrem a transplantacemi, kde je i blíže specifikovaný zákaz finančního prospěchu nebo jiných výhod a obchodování s tkáněmi a orgány. V tomto případě platí důležitá zásada, a to, že z lidského těla a jeho částí nesmí být získávány žádné výhody ani finanční obohacení. Zakázáno je rovněž obchodování s tkáněmi a orgány odebranými za účelem transplantace. Sankce se uloží obecně podle přestupkového zákona. [3]

3.13 Přestupek proti anonymitě mezi dárce a příjemcem tkáně či orgánu - § 29 odst. 1 písm. m)

Přestupku se dopustí osoba, pokud poruší § 20 transplantačního zákona. Vážnost tohoto činu je sledována v nerespektování anonymity mezi dárce a příjemci tkáně nebo orgánu. Zachování

anonymity je povinností poskytovatelů zdravotních služeb u zemřelého dárce vůči příjemci, u žijícího dárce vůči osobě blízké i cizí osobě, jestliže si to dárce přeje, a u žijícího dárce obnovitelné tkáně, když se nejedná o osobu blízkou či cizí. Za přestupek se uloží sankce podle přestupkového zákona.

3.14 Přestupek proti výkonu epidemiologicky závažných činností - § 29 odst. 1 písm. n)

Přestupek podle písm. n) se zabývá porušením nebo nesplněním povinnosti stanovené pro výkon činností epidemiologicky závažných. Hygienické požadavky na výkon činností epidemiologicky závažných vymezuje § 19 - § 24 zákona o ochraně veřejného zdraví. Těmito činnostmi je provozování stravovacích služeb, výroba potravin, uvádění potravin do oběhu, výroba kosmetických přípravků, provozování úpraven vod a vodovodů, provozování holičství, kadeřnictví, pedikúry, manikúry, solária, kosmetických, masérských, regeneračních nebo rekondičních služeb a provozování živností, při nichž je porušována integrita kůže. Povinností osob, které výše uvedené činnosti provozují, je, aby měly znalosti nezbytné k ochraně veřejného zdraví, a také musí mít zdravotní průkaz. Zdravotní průkaz jim musí být vydán praktickým lékařem, lékařem pro děti a dorost nebo poskytovatelem pracovnělékařských služeb. Zásady provozní a osobní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných jsou upraveny vyhláškou č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných. Vykonává-li fyzická osoba epidemiologicky závažnou činnost, je povinna podstoupit lékařskou prohlídku a vyšetření, podat informace o druhu a charakteru činnosti poskytovateli zdravotních služeb. Nutností je mít u sebe neustále zdravotní průkaz pro případ, že by musel být předložen orgánu ochrany veřejného zdraví. Uplatňovat znalosti o ochraně veřejného zdraví a současně dodržovat veškeré zásady osobní a provozní hygieny též spadá pod povinnosti těchto osob. Na provozování činností epidemiologicky závažných jsou v ustanovení § 21 určeny podmínky. Tento přestupek je sankcionován pokutou až do výše 10 000 Kč.

3.15 Přestupek pořadatele při nezajištění stanovených hygienických limitů při veřejné produkci hudby - § 29 odst. 1 písm. o)

Zákon o ochraně veřejného zdraví definuje hluk jako zvuk, který může být škodlivý pro zdraví, přičemž prováděcí právní předpis stanoví jeho imisní hygienický limit. Prováděcím předpisem je Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku

a vibrací. Nařízení upravuje hluk na pracovišti, hluk v chráněných vnitřních prostorech staveb, v chráněných venkovních prostorech staveb a chráněném venkovním prostoru. Nedílnou součástí nařízení je také způsob měření a hodnocení hluku a vibrací. Pořadatel se dopustí přestupku tím, že nezajistí veřejnou produkci hudby tak, aby nepřekročil hygienické limity, nebo poskytne stavbu, jiné zařízení nebo pozemek k veřejné produkci hudby, aniž by zajistil, že hluk z ní nepřekročí stanovené hygienické limity. Přestupek je považován za společensky nejškodlivější, proto lze uložit pokutu do výše 50 000 Kč. [8]

V rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2016, č.j. 6 As 44/2014-88 byla klíčovou otázkou zákonnost a ústavnost limitů pro hluk z veřejné produkce hudby, jak je vymežilo nařízení vlády o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, provádějící zákon o ochraně zdraví, ve znění do 30. 11. 2015.

3.16 Nesdělení okolností důležitých pro epidemiologické šetření - § 29 odst. 1 písm. p)

Epidemiologické šetření zkoumá faktory, které mají vliv na zdraví a celkovou populační nemocnost, a je obsaženo v § 62a zákona o ochraně veřejného zdraví. Epidemiologické šetření mohou provádět příslušné orgány ochrany veřejného zdraví. Šetření se orientuje na ověření diagnózy a zjištění ohniska nákazy. Okolnosti, které jsou považovány za podstatné pro epidemiologické šetření, je nutné na výzvu nahlásit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví. Pachateli, který se dopustí přestupku týkajícího se epidemiologického šetření, hrozí pokuta až ve výši 10 000 Kč. [8]

3.17 Přestupek proti § 53 zákona o ochraně veřejného zdraví - § 29 odst. 1 písm. q)

Nesplnění povinnosti stanovené k ochraně veřejného zdraví v § 53 zákona o ochraně veřejného zdraví je přestupek pod písm. q). V tomto paragrafu jsou vyjmenovány povinnosti fyzických osob po naze vyvolané virem lidského imunodeficitu, povinnosti fyzických osob vylučující choroboplodné zárodky břišního tyfu a paratyfu, povinnosti fyzických osob s chronickým onemocněním virovým zánětem jater B a C, pokud jim nebo jejich zákonným zástupcům byla tato skutečnost sdělena. Mezi povinnosti těchto osob patří podrobit se léčení, lékařskému dohledu, jenž je zapotřebí pro laboratorní vyšetření a další protiepidemická opatření. Na osoby, které se nakazily virem lidského imunodeficitu a jsou již v těžkém stavu, se nevztahuje povinnost podstoupit léčení. Lékař poučí nakažené osoby o přenosu infekčního

onemocnění. Toto poučení je nutno dodržovat. Nakažené osoby nemohou vykonávat činnosti, při kterých by mohly nakazit i jiné osoby. O nosičství viru je zapotřebí neodkladně informovat lékaře před vyšetřením, léčebným výkonem, při přijetí do ústavní péče nebo tehdy, vypracovává-li poskytovatel zdravotní služby posudek před uzavřením smlouvy o poskytnutí pobytové služby v zařízení sociálních služeb. Poskytovateli zdravotních služeb se musí oznámit jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého a přechodného pobytu, údaje o zaměstnání i případné změny v těchto údajích. Nakažené osobě je upřeno po dobu nosičství vlastnit zdravotní průkaz. O protiepidemických opatřeních rozhoduje z moci úřední příslušný orgán ochrany veřejného zdraví. Pokuta až do výše 10 000 Kč je sankcí za spáchání tohoto přestupku.

3.18 Přestupek proti hygienickým požadavkům v péči o děti ve skupině - § 29 odst. 1 písm. r)

Přestupku podle písm. r) se dopustí poskytovatel služby péče o dítě v dětské skupině v případě péče o více než 12 dětí současně, nesplní-li hygienický požadavek na provoz, prostorové podmínky, vybavení, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou, úklid nebo nakládání s prádlem. Poskytování služeb péče o dítě v dětské skupině a veškeré souvislosti s tím spojené jsou obsaženy v zákoně č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. Jaké jsou hygienické požadavky na prostory a provoz škol a školských zařízení, zařízení sociálně výchovné činnosti, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, služby péče o dítě v dětské skupině, je uvedeno v ustanovení § 7 zákona o ochraně veřejného zdraví. Denní režim a jeho průběh je rozdělen podle věku a fyzických zvláštností dětí a mladistvých. Stanoveny jsou jak podmínky pohybové výchovy, otužování, odborného výcviku, učební praxe, tak i podmínky stravování, pitného režimu, které jsou uvedeny v provozním řádu zařízení pro výchovu a vzdělávání. V situaci, že dítě nebo mladistvý vykazuje známky akutního onemocnění, je zařízení pro vzdělávání a výchovu povinno oddělit je od ostatních dětí a mladistvých, aby se tím zajistilo předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění. Jestliže poskytovatel služby v péči o dítě nedodrží hygienické požadavky, hrozí mu pokuta až 30 000 Kč, protože se jedná o společensky škodlivější přestupek. [8]

3.19 Nepodrobení se pravidelnému, mimořádnému a zvláštnímu očkování před vstupem na pracoviště - § 29 odst. 1 písm. s)

Vzniku a šíření infekčních onemocnění se předchází očkováním ve spolupráci orgánů ochrany veřejného zdraví s poskytovateli zdravotních služeb. Pravidelnému očkování se musí podrobit každá fyzická osoba, která má na území České republiky trvalý pobyt. Tato povinnost se vztahuje i na cizince, kteří mají oprávnění k trvalému či přechodnému pobytu. Doba pobytu musí být delší než 90 dnů. Zvláštní očkování musí podstoupit ty osoby, které mají být zařazeny na pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčního onemocnění. Nechat si vyšetřit stav imunity je nutné, než se uskuteční jak zvláštní, tak pravidelné očkování. Očkovat nelze při zjištění trvalé kontraindikace. O uskutečnění očkování či neočkování se provede zápis do zdravotnické dokumentace.

3.20 Neumožnění vstupu do obydlí zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví - § 29 odst. 1 písm. t)

Posledním přestupkem na úseku zdravotnictví je neumožnit zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví v mimořádných případech vstup do obydlí. Tento vstup má sloužit ke zjištění, zda nehrozí šíření nákazy, zvýšený výskyt přenašečů infekčních onemocnění, škodlivých nebo epidemiologicky významných členovců, hlodavců nebo dalších živočichů, ke zjištění ohniska nákazy nebo k nařízení, provedení anebo kontrole protiepidemického opatření. Oprávnění a povinnosti zaměstnanců orgánů ochrany veřejného zdraví a povinnosti kontrolovaných a dalších osob jsou vymezeny zákonem o ochraně veřejného zdraví. Zaměstnanci orgánů ochrany veřejného zdraví se prokazují služebním průkazem a mohou provádět měření, odebrat materiál a vzorky, pořizovat obrazovou dokumentaci, nahlížet do dokladů a dalších písemností a z nich si dělat kopie a výpisky, nahlížet do zdravotnické dokumentace v nezbytném rozsahu pro výkon. Za trestný čin dle § 152 nebo § 153 trestního zákonu je pokládáno úmyslné zavlečení nebo rozšíření nakažlivé choroby. Horní hranice pokuty za přestupek je v tomto případě určena až do výše 10 000 Kč.

Orgány ochrany veřejného zdraví mohou projednávat přestupky na úseku zdravotnictví v blokovém řízení. V případech blokového řízení je výše blokové pokuty vyčíslena až na 5 000 Kč. [8]

4 ODMÍTNUTÍ OČKOVÁNÍ DÍTĚTE

V otázce očkování dítěte je zásadní problém ve střetu právem chráněných zájmů. Na jedné straně ochrana veřejného zdraví upravená zákonem a vyhláškou o očkování proti infekčním nemocem a na druhé straně práva rodičů a s tím spojená rodičovská odpovědnost za dítě. Ochranou veřejného zdraví se rozumí souhrn činností a opatření k vytváření a ochraně zdravých životních i pracovních podmínek s cílem zabránit šíření infekčních a hromadně se vyskytujících onemocnění. K odmítnutí očkování dítěte dochází tehdy, kdy rodiče sami s očkováním nesouhlasí, ať už z náboženských důvodů či vlastního přesvědčení, mají-li s očkováním špatnou zkušenost, např. špatná reakce dítěte na vakcínu, nebo jsou toho názoru, že by mělo negativní dopad na zdraví jejich dítěte. Počet rodičů odmítajících očkování svých dětí se pohybuje v rozmezí pěti až deseti procent a stále mírně přibývá.

4.1 Očkování v České republice

V České republice je očkování považováno za dlouholetou zvyklost. Hlavní význam očkování spočívá v zamezení infekčního onemocnění a jeho šíření, což je spojeno se vznikem epidemie. Je upraveno zákonem o ochraně veřejného zdraví a vyhláškou o očkování proti infekčním nemocem. Ustanovení § 46 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví určuje, kdo je povinen se podrobit povinnému očkování. Je jím *„Fyzická osoba, která má na území České republiky trvalý pobyt, cizinec, jemuž byl povolen trvalý pobyt, cizinec, který je oprávněn k trvalému pobytu na území České republiky, a dále cizinec, jemuž byl povolen přechodný pobyt na území České republiky na dobu delší než 90 dnů nebo je oprávněn na území České republiky pobývat po dobu delší než 90 dnů, jsou povinni podrobit se, v prováděcím právním předpisu upravených případech a termínech, stanovenému druhu pravidelného očkování. Pravidelná očkování se provádějí k zamezení vzniku a šíření závažných infekčních onemocnění s vysokým rizikem dalšího epidemického šíření v kolektivech a život ohrožujících infekčních onemocnění, s ohledem na doporučení Světové zdravotnické organizace a Evropského střediska pro kontrolu nemocí. Prováděcím právním předpisem stanovené fyzické osoby a fyzické osoby, které mají být zařazeny na pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčních onemocnění, jsou povinny podrobit se ve stanoveném rozsahu stanovenému druhu zvláštního očkování.“*

Ustanovení § 45 odst. 2 zákona o ochraně veřejného zdraví ukládá poskytovatelům zdravotních služeb povinnost zajistit a provést pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování, očkování osob pro cestu do ciziny nebo z ciziny, očkování při úrazech, poraněních, nehojících se ranách a před některými léčebnými výkony, popř. pasivní imunizaci fyzických osob, které

mají v péči. Zdravotní služby též provádí dobrovolná očkování, např. proti chřipce. Je-li podezření na výskyt nebo se již infekční onemocnění vyskytne, je povinností zdravotních služeb naříditi izolaci na infekčním oddělení příp. oddělení tuberkulózy.

4.2 Očkování dětí

Povinností zákonných zástupců nezletilých fyzických osob je podrobit nezletilé osoby pravidelnému očkování, kterým se předchází infekčním onemocněním. Pravidelné očkování se neprovádí v případech, že to zdravotní stav neumožňuje nebo je zjištěna imunita vůči infekci. O trvalé kontraindikaci je nutné provést záznam do zdravotnické dokumentace.

Povinné očkování je regulováno a financováno státem, resp. hrazené zdravotní pojišťovnou. Povinné pravidelné očkování dětí provádí praktický lékař pro děti a dorost, u novorozenců oddělení porodnic podle očkovacího kalendáře. Očkovací kalendář je osnova na jejímž základě se určuje kolikrát a v které době se očkovací látka podává. Do 15 let dítě přijme celkem 9 dávek povinného očkování a 10 dávek očkování nepovinného. Veškerá očkování dítěte jsou vedena v jeho očkovacím průkazu, který obdrží každý rodič. Aktuální očkovací kalendář je obsahem přílohy. [31]

4.2.1 Povinné pravidelné očkování

Tabulka č. 1 zobrazuje, proti jakým nemocem je povinné očkování, kterému se musí podrobit každé dítě podle věku a v určitých dávkách.

Tabulka 1: Povinné pravidelné očkování dětí

Věk	Dávka	Nemoc
4. den – 6. týden	jednorázová	Tuberkulóza ¹
2. měsíc	1. dávka	Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae typu B ²
3. měsíc	2. dávka	
4. měsíc	3. dávka	
do 18. měsíce	4. dávka	
15. měsíc	1. dávka	Zarděnky, spalničky, příušnice
21. – 25. měsíc	2. dávka	
5. – 6. rok	jednorázová (přeočkování)	Záškrt, tetanus, černý kašel
10. – 11. rok	jednorázová (přeočkování)	Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna

Zdroj: vlastní zpracování podle [33]

¹ Očkování se provádí pouze u rizikových skupin dětí, u kterých je vakcinace nezbytná.

² Jedná se o bakterii způsobující závažné meningitidy u kojenců, popř. otoky dýchacích cest.

4.2.2 Nepovinné očkování

Tabulka č. 2 udává nepovinná očkování pro děti. Tato očkování se aplikují na základě svobodného rozhodnutí rodičů. Mohou být chápána též jako dobrovolná či doporučená.

Tabulka 2: Nepovinné pravidelné očkování dětí

Věk	Dávka	Nemoc
od 6. týdne	1. dávka	Rotavirové nákazy
2. měsíc	1. dávka	Pneumokoková onemocnění
	2. dávka	Rotavirové nákazy
3. měsíc	2. dávka	Pneumokoková onemocnění
	3. dávka	Rotavirové nákazy
4. měsíc	3. dávka	Pneumokoková onemocnění
11. – 15. měsíc	jednorázová (přeočkování)	Pneumokoková onemocnění
15. měsíc	1. dávka	Plané neštovice, spalničky, zarděnky, příušnice
21. – 25. měsíc	2. dávka	Plané neštovice, spalničky, zarděnky, příušnice
13. rok	3 dávky	Onemocnění lidským papilomavirem ³

Zdroj: vlastní zpracování podle [33]

Vzhledem k tomu, že existuje několik druhů pneumokoků, hradí pojišťovna očkování v plné výši pouze u některých z nich. Očkování proti hepatitidě typu B se provede u dítěte, jehož matka je HBsAG pozitivní, resp. je nakažená hepatitidou typu B. [19]

4.3 Práva a povinnosti lékaře

Očkování provádí praktický lékař pro děti a dorost, který musí ze zákona tuto povinnost provést, a to u všech dětí, které má v péči. Očkování provádí na základě vyhlášky o očkování proti infekčním nemocem a na základě souhlasu rodičů. Praktický lékař má povinnost informovat rodiče o typu očkování a o přínosu pro jejich dítě. Rodiče je nutné též informovat o možných rizicích a reakcích dítěte na očkování. Jestliže z určitého důvodu rodiče požadují odložení očkování či očkování úplně odmítají, je povinností lékaře informovat je o možných rizicích a zároveň od nich požadovat negativní revers. Negativní revers je dokument, který potvrzuje odmítnutí navrhované zdravotní péče, tudíž je lékař zbaven jakékoli odpovědnosti za neprovedené očkování. Neočkované dítě není lékař povinen nikam hlásit, ale je nutné zapsat důvod neočkování do zdravotnické dokumentace. Praxe často ukazuje, že lékaři sami nahlašují

³ Očkování proti karcinomu děložního čípku.

případy neočkovaných dětí na hygienické stanice. Následnou povinností lékařů je poskytnout pracovníkům krajské hygienické stanice zdravotnickou dokumentaci i záznamy o očkování u dětí, kterých se daná situace týká. Dříve však sami pracovníci hygienických stanic chodili na kontrolu do rodin a jejich domácností, které nenechaly očkovat své dítě.

Mezi povinnosti pediatrů patří nahlášení nežádoucích účinků očkování na krajskou hygienickou stanici. Případná podezření na nežádoucí účinky a negativní reakce je nutno hlásit Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv. Státní ústav pro kontrolu léčiv může lékaři uložit pokutu až ve výši 100 000 Kč, a to za situace, že nesplnil tuto ohlašovací povinnost. Lékařovým právem a povinností je nahlásit orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové rodiny, u kterých má podezření na zanedbání péče o dítě i v případě odmítnutí očkování u sociálně slabších rodin. Orgán sociálně-právní ochrany dětí by měl brát v úvahu rozdíl mezi takovými rodinami, které neočkují kvůli přesvědčení, že očkování není dobré pro jejich dítě, a mezi rodinami, u kterých je příčinou neočkování lhostejnost k vlastním dětem. [29]

4.4 Ochrana zdraví a zájem společnosti

Ochrana veřejného zdraví by měla být zájmem každé společnosti, protože nedostatečná ochrana před nemocí může mít dopady na každého jedince.

Z definice přestupku vyplývá, že nejde o přestupek v případě, že není ohrožen zájem společnosti. Je nutné, aby byl naplněn jak formální znak přestupku (neočkování dítěte), tak i materiální znak. Společensky nebezpečné jednání pro společnost (materiální znak) lze snížit okolnostmi, jako jsou např. význam chráněného zájmu, míra zavinění, následky apod. Snížení společenské nebezpečnosti může mít až takovou úroveň, že nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku. Do okolností, kterými je nutné posuzovat materiální znaky přestupku, spadá reálná míra ohrožení společnosti, povinné očkování v souvislosti se zeměmi EU a nevyhnutelnost povinného očkování při vysoké proočkovánosti. [29]

Své zdraví ovlivňuje každý jedinec. Nejlepší způsob, jak si své zdraví udržet a mít přirozenou imunitu, je zdravý životní styl, do kterého spadá samozřejmě i dostatečný odpočinek, hygiena a správné stravování. Nemoc se projevuje tehdy, kdy se tělo snaží zbavit přemíry toxinů. Rodiče mohou přirozenou imunitu svých dětí posílit konzumací správných potravin a vhodnou stravou. Podle provedeného výzkumu bylo zjištěno, že lepší imunitní systém mají ty děti, které byly kojené než děti krmené umělou výživou. [15]

Infekční nemoci a šíření bakterií i virů se udržují pod kontrolou díky vysoké míře proočkovanosti. Ke snížení úmrtnosti i celkové nemocnosti dětí přispělo zavedení plošného očkování i celkové zlepšení hygienických podmínek.

4.5 Rodičovská práva a odpovědnost

Nový občanský zákoník vymezuje pojem rodičovská odpovědnost v ustanovení § 858. *„Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.“* Za zdraví dítěte mají odpovědnost pouze rodiče. V tomto případě může ale docházet k rozporu se zákonem v oblasti povinného očkování. Rodičům je očkovacím kalendářem určeno, jakou vakcínou musí své dítě nechat očkovat a nemohou tak toto rozhodnutí učinit sami. Takovéto jednání může být posuzováno jako zásah do práv rodičů, protože nikdo nemůže vědět, jak dítě bude na vakcínu a celkový průběh očkování reagovat. U dětí do 15 let je odpovědností rodičů provést očkování. Pokud tak neučiní, je možné toto jednání považovat za přestupek na úseku zdravotnictví podle písm. f).

Podle veřejného ochránce práv nemusí jít v případě odmítnutí očkovat své dítě o zanedbání péče, protože je nutné posuzovat všechny okolnosti, které vedly rodiče k takovému rozhodnutí. Jestliže lékař nahlásí takovou situaci na krajskou hygienickou stanici, je právem rodičů podat stížnost České lékařské komoře, odboru zdravotnictví na krajském úřadu či magistrátu v obvodu jejich bydliště. [29]

4.5.1 Argumenty rodičů a společnosti pro očkování

Hlavní důvody, které vedou zastánce očkování ke splnění této povinnosti.

- Očkování jako nástroj prevence
- Zabránění šíření závažných onemocnění
- Ochrana dítěte před nákazou [2]

4.5.2 Argumenty rodičů a společnosti proti očkování

Je nutné si klást otázku, co vede odmítače očkování k tomuto skutku. Pro znázornění takové situace je možno uvést tyto argumenty:

- Negativní vliv vakcín na zdraví dítěte (možnost vzniku poruchy autistického spektra)
- Neočkované dítě nejeví známky hyperaktivity a neklidu
- Očkované děti onemocní až 5x častěji než neočkované [4]

4.6 Dopady neočkování

Hlavním společenským negativem pro neočkované děti je nemožnost navštěvovat mateřskou školu, dětské tábory, školy v přírodě apod. Tento dopad je považován za diskriminační v demokratické společnosti, protože antidiskriminační zákon stanovuje právo na rovné zacházení a také zakazuje diskriminaci v přístupu ke vzdělání, službám a sociálním výhodám. Ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví uvádí, že právnické či fyzické osoby pečující o děti do 3 let nebo mateřské školy mohou přijmout pouze děti, které se podrobily stanoveným pravidelným očkováním a mají doklad, že jsou imunní proti nákaze nebo se nemohou očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Ředitelům, kteří přijmou neočkované dítě, hrozí pokuta až 500 000 Kč podle § 92k odst. 6 písm. b) zákona o ochraně veřejného zdraví. [29]

Ministerstvo zdravotnictví uvedlo své stanovisko k § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví. Pro účely přijetí dítěte do mateřské školy a dalších § 50 zákona vymezených zařízeních je třeba, aby dítě bylo očkováno v rozsahu nejméně jedné dávky očkovací látky proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám. Jedná-li se o hexavakcínu, je vyžadována minimálně 2+1 dávka. Tyto druhy očkování jsou pro zachování kolektivní imunity v mateřských školách a dalších § 50 zákona vymezených zařízeních dostačující. [16]

K předškolnímu vzdělávání dětí vydalo společné stanovisko Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Ze stanoviska vyplývá, že mateřské školy pro školní rok, který začíná 1. září 2017, mohou přijmout děti, které nebyly podrobeny pravidelnému očkování, nemají doklad o tom, že jsou vůči nákaze imunní nebo se nemohly očkování podrobit z důvodu trvalé kontraindikace. Podle ustanovení § 34 odst. 1 školského zákona, ve znění zákona č. 178/2016, je předškolní vzdělávání povinné pro dítě, které počínaje dnem 1. 9. 2017 dosáhne 5 let a více a dosud nezahájilo povinnou školní docházku. Pro přijetí dítěte, na které se nevztahuje povinné předškolní vzdělávání, je nadále zapotřebí

očkování v rozsahu stanoveném zákonem o ochraně veřejného zdraví a v rozsahu vyhlášky o očkování proti infekčním nemocem nebo doklad o tom, že jsou proti nákaze imunní či jejich zdravotní stav nedovoluje vakcinaci. Z tohoto stanoviska se nabízí spousta otázek. Nejedná se o diskriminaci vůči mladším neočkovaným dětem? Může být tolerován rozpor mezi ochranou veřejného zdraví, resp. ochranou zdraví dětí a jejich právem na předškolní vzdělávání? Nebude ohrožena kolektivní imunita? [17]

4.7 Řízení o přestupku

Do pravomoci Krajské hygienické stanice (dále jen KHS) jako orgánu ochrany veřejného zdraví spadá i zahájení řízení o přestupku na úseku zdravotnictví podle § 29 odst. 1 písm. f). Jde o nesplnění rodičovské povinnosti předcházení, vzniku a šíření infekčních onemocnění. Tato skutečnost může být KHS sdělena, např. dětským lékařem. Za přestupek lze uložit pokutu do výše 10 000 Kč, v případě příkazního řízení do výše 4 000 Kč. Jelikož rodičovská odpovědnost se týká obou rodičů, je i tuto pokutu možno uložit každému rodiči zvlášť. Proti uložení pokuty od KHS je možné podat opravný prostředek. Opravný prostředek se podává k té KHS, která rozhodnutí o uložení pokuty vydala. Odvolacím orgánem je Ministerstvo zdravotnictví. Odpovědnost za tento přestupek zaniká uplynutím promlčecí lhůty, kterou jsou dva roky. V případě odmítnutí očkování je velmi obtížné promlčecí lhůtu stanovit. Orgány veřejného zdraví uvádí, že den spáchání přestupku je zároveň posledním dnem lhůty, ve kterém se mělo dítě očkování podrobit. Lhůtu je možné počítat u hexavakcíny. V tomto případě je v praxi podle KHS den spáchání přestupku poslední den, ve kterém se aplikuje 4. dávka hexavakcíny. Jak je již výše uvedeno, 4. dávka hexavakcíny se aplikuje do 18. měsíce věku dítěte (1,5 roku) a přestupek je tedy promlčen, je-li dítěti 2,5 roku. U očkování proti dětským nemocem nelze tuto lhůtu stanovit. [23] [29]

V rámci šetření případů odmítnutí očkování byly na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zaslány žádosti na krajské hygienické stanice. Snahou bylo získání údajů o počtu vedených správních řízení a udělené pokuty za odmítnutí očkování u dětí v průběhu let 2010-2016. Data se nepodařilo získat od všech KHS, protože většina neneviduje počty odmítnutí očkování. KHS především evidují každoroční kontrolu proočkovanosti, ovšem vždy jen u dětí s příjmením na vybrané písmeno v daném roce. Určitý přehled KHS mají, jelikož spolupracují s lékaři pro děti a dorost, ale přesnou databázi nenevidují. Data, která se podařilo získat jsou od Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně, kde se v letech 2010-2016

vedlo 1 správní řízení s uloženou pokutou ve výši 8 000 Kč a 2 000 Kč náklady řízení. Dále bylo za toto období uloženo 16 blokových pokut v celkové výši 6 400 Kč. V příloze této práce je kompletní sdělení k žádosti.

4.8 Vývoj relevantní judikatury

Vzhledem k tomu, že očkování je v současné době velmi diskutované téma, je k němu i velké množství judikatury. Značný vývoj v pohledu na odpovědnost očkování byl shledán jak v rozsudcích Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS), tak i v nálezech Ústavního soudu (dále jen ÚS), na jejichž základě je možné spatřovat rozdílné nahlížení na problematiku povinného očkování. Pro vykreslení situace jsou zde vybrány zásadní judikáty, ve kterých je přímo patrný posun v nazírání dané problematiky soudními institucemi.

Do roku 2010 soudy neshledávaly důvod, proč by přestupek odmítnutí očkování neměl být sankcionován. Z mnoha případů a vydaných rozhodnutích, kdy byla rodičům uložena pokuta uvádím jako příklad **rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2006, č. j. 5 As 17/2005-66** kde byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku na úseku zdravotnictví tím, že se nedostavil se svým synem a dcerou k pravidelnému očkování proti přenosné dětské obrně a virové hepatitidě B. Od Krajské hygienické stanice Středočeského kraje mu byla uložena pokuta ve výši 3 000 Kč. Městský soud v Praze potvrdil rozhodnutí Krajské hygienické stanice Středočeského kraje. Proti rozsudku Městského soudu v Praze byla podána kasační stížnost, která nebyla důvodná, protože povinnost podrobit se pravidelnému očkování není v rozporu s Úmluvou o lidských právech a biomedicíně, kterou je ČR vázána. Tato Úmluva sice stanoví, že výkon práv a ochranných ustanovení v ní uvedených nelze nijak omezit, ale připouští výjimku, pokud je stanovena zákonem a je nezbytná v demokratické společnosti v zájmu mimo jiné, ochrany veřejného zdraví nebo ochrany práv a svobod jiných. Proto Nejvyšší správní soud potvrdil rozhodnutí Městského soudu v Praze. Proti tomuto rozsudku byla sepsána ústavní stížnost.

V rozsudku NSS ze dne 21. 7. 2010, č. j. 3 Ads 42/2010-92 je evidentní posun. Význam tohoto rozsudku je možné vidět v uznání argumentů ze strany stěžovatelů (rodičů) v zastoupení Ligou lidských práv. Jednalo se o uložení pokuty od Krajské hygienické stanice Zlínského kraje rodičům, kteří se dopustili přestupku podle § 29 odst. 1 písm. a) a f) zákona č. 200/1990 Sb. Stěžovatelé v bodě 1 uvedli, že nedodržení lhůt není porušení stanovené povinnosti a že vyhláška proti infekčním nemocem pouze provádí zákonnou úpravu v mezích zákona. V bodě 2 bylo poukazováno na to, že podle § 6 odst. 1 vyhlášky proti infekčním nemocem není stanoveno, do jakého určitého věku má být pravidelné očkování proti

zarděnkám, průušnicím a spalničkám provedeno. V bodě 3 žalobci argumentovali tím, že rozhodnutí je v rozporu s Úmluvou o lidských právech a biomedicině a Úmluvou o právech dítěte, protože mají aplikační přednost. Po přezkoumání napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost byla důvodná a je nutné, aby skutková podstata byla jasně a určitě popsána zákonem. Úprava podzákonným právním předpisem, tedy vyhláškou proti infekčním nemocem, není dostačující. Věc se vrací k dalšímu řízení Městskému soudu v Praze. Tento rozsudek je prvním případem, kdy nebyla rodičům uložena pokuta za odmítnutí očkování dítěte. Je nutné brát v potaz, že se nejedná o konečné řešení v rozhodování soudů. Jedná se pouze o konkrétní kauzu těchto rodičů.

Vzhledem k předešlému rozsudku, ve kterém byla uložena pokuta za odmítnutí očkování, byla sepsána ústavní stížnost, čímž se problematika očkování dostala paralelně až k Ústavnímu soudu. **Nálezem ÚS ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06** se rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2006, č. j. 5 As 17/2005-66 ruší, protože bylo porušeno základní právo projevu náboženství a víry ve smyslu čl. 16 Listiny základních práv a svobod. Ústavní stížnost byla důvodná, jelikož povinné očkování je ve vztahu k základnímu právu stěžovatele projevat své náboženství nebo víru přípustným omezením tohoto základního práva, neboť jde zjevně o opatření v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu veřejné bezpečnosti, zdraví a práv a svobod druhých. Orgán veřejné moci nesmí povinnost podrobit se očkování sankcionovat či jinak vynucovat v případě, že existují okolnosti, u kterých je zapotřebí zachovat nezávislost dané osoby. Na základě uvedeného nálezu nejde o přestupek v případech ústavně zaručeného práva, čímž je i odmítnutí očkování. Tímto nálezem je zaznamenán hlavní vývoj v nahlížení na povinnost očkování u ÚS, ale není tomu tak u NSS, protože rodičovská práva byla zpočátku postavena na nižší úroveň. Pro oprávněnost světské výhrady svědomí musí být kumulativně naplněny požadavky ústavní relevance tvrzení obsažených ve výhradě svědomí, naléhavost důvodů, jež k podpoře své výhrady nositel základní svobody uvádí, spojitost a přesvědčivost tvrzení dané osoby a společenské dopady, jež může v konkrétním případě akceptovaná sekulární výhrada svědomí mít. V uvedeném nálezem jde ale pouze jen o náboženské důvody odmítnutí očkování.

Rozšířený senát NSS rozhoduje v situacích, kdy jednotlivé senáty NSS mají rozdílný názor na problematiku. Právní věta **usnesení NSS v rozšířeném senátu ze dne 3. 4. 2012, č. j. 8 As 6/2011-120** konstatuje, že rámcová úprava povinnosti fyzických osob podrobit se očkování stanovená v § 46 zákona o ochraně veřejného zdraví, a její přesné upřesnění ve vyhlášce o očkování proti infekčním nemocem, odpovídají ústavněprávním požadavkům,

podle nichž povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích, jak je tomu v čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS) a meze základních práv a svobod mohou být upraveny pouze zákonem, jak je tomu v čl. 4 odst. 2 LZPS. Lze totiž jen velmi obtížně najít takovou oblast právní regulace, která by se nějakým způsobem nedotýkala nějakého ze základních práv a nepředstavovala jeho určité omezení. S existencí podzákoných právních předpisů výslovně počítají čl. 4 odst. 1 LZPS, ale i čl. 78, čl. 79 odst. 3 a čl. 104 odst. 3 Ústavy.

Ústavní soud se znovu zabýval problematikou očkování, tentokrát však z jiného úhlu pohledu než jen ze svobody vyznání. **Nález ÚS ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14** uvádí, že podrobit dítě očkování před jeho přijetím do mateřské školy lze považovat za akt sociální solidarity. Očkování představuje prostředek imunizace proti vybraným nákazám, společenský benefit vyžadující sdílenou odpovědnost členů společnosti. Z tohoto pohledu je patrné, proč je očkování nedílnou součástí ochrany zdraví.

Aktuální praxi správních soudů lze demonstrovat na **rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 9. 2016, č. j. 30 A 98/2015-39**, ve kterém se žalobkyně (matka dítěte) domáhala zrušení rozhodnutí, jímž bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitelky MŠ v Plzni o nepřijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání ve školním roce 2015/2016 z důvodu nepředložení dokladu o očkování nebo trvalé kontraindikaci. S podanou žádostí o přijetí dítěte do mateřské školy byla zároveň předložena i žádost o udělení výjimky z očkování z uvedených důvodů, kterými jsou např. negativní zkušenost u staršího sourozence a neočkování z důvodů přesvědčení, víry a svědomí. Žaloba byla zamítnuta, jelikož ji soud na základě uvedené argumentace neshledal důvodnou.

Při zhodnocení relevantní judikatury je hlavní posun zaznamenám v rozsudku NSS ze dne 21. 7. 2010, č. j. 3 Ads 42/2010-92, ve kterém byly uznány některé argumenty rodičů (v zastoupení Ligou lidských práv). Jedná se především o rozpor s Úmluvou o lidských právech a biomedicině a Úmluvou o právech dítěte, protože mají aplikační přednost. Je také zapotřebí, aby skutková podstata byla jasně a určitě popsána zákonem, jelikož úprava podzákonným právním předpisem není dostačující. Rozsudkem však nejde o zcela konečné řešení. Rozhodnutí neuložit sankci, bylo učiněno pouze v tomto konkrétním případě rodičů. Ústavní soud v nálezu ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06 uvedl, že povinným očkováním byla omezena základní práva projevat své náboženství nebo víru a že nejde o přestupek v případě ústavně zaručeného práva, kterým je i odmítnutí očkování. Pro uplatnění světské výhrady svědomí jako důvodu odmítnutí očkování, musí být naplněny požadavky uvedené v tomto nálezu.

5 KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY SE ZEMÍ EU

Právní úprava očkování je v rámci zemí Evropské unie (dále jen EU) různá. Vzhledem k tomu, že jednotlivé země mají odlišné kulturní a historické hodnoty i míru proočkovanosti, je příhodný i rozdílný pohled na problematiku očkování. Očkování není ve všech zemích povinné, jak je tomu v ČR. Pro ilustraci situace jsou zvoleny dvě země. První zemí je Rakousko, jelikož se jedná o zcela odlišnou právní úpravu a jiný pohled na problematiku očkování, ačkoli jinak má ČR s touto zemí mnoho společného vzhledem ke společné historii. Francie je druhou zemí pro komparaci, neboť jde o zemi s podobným systémem očkování jako v ČR. Ve všech zemích EU je publikován očkovací kalendář, kde je podle věku dítěte uvedeno povinné a dobrovolné očkování.

5.1 Právní úprava očkování v Rakousku

Rakousko mělo k právní úpravě očkování pouze jeden zákon. Jednalo se o spolkový zákon BGBl. Nr. 156/1948, o ochranném očkování proti neštovicím ze dne 30. 6. 1948, který byl zrušen k 31. 12. 1980. V zákoně bylo popsáno v I. oddílu povinné očkování, v II. části obecné očkování. Důvodem ke zrušení zákona a očkování proti neštovicím bylo pomalé vymizení nemoci. V současné době má ministr zdravotnictví v kompetenci stanovit pouze doporučené očkování formou vyhlášky, hrozí-li veřejné ohrožení zdraví.

5.1.1 Očkování

V Rakousku není žádné očkování povinné. Existuje pouze jedenáct všeobecně doporučených očkování. Je doporučeno očkovat proti záškrtu, tetanu, dávivému kašli, dětské obrně, HIB (bakterie způsobující zánět dýchacích cest), hepatitidě B, viru Rota, pneumokokům, spalničkám, příušnicím a zarděnkám. Očkování zdarma jsou ta, která jsou obsažena v očkovacím plánu. Očkování proti klíšťové encefalitidě nebo meningokokům jsou zpoplatněna. Očkování je rozděleno podle věku pro novorozence, děti předškolního věku, děti školního věku a dospělé. Očkování dítěte v 3. – 5. měsíci života provádí dětský lékař. Očkování ve školním věku dítěte provádí úřední lékař. Veškerá očkování v Rakousku jsou pouhé doporučení, a proto je na úvaze každého člověka, zda očkování podstoupí, nebo ne. Jestliže se rozhodne očkování nepodstoupit, nehrozí mu žádná sankce.

Právě proto, že v Rakousku není žádné očkování povinné, není ani podmínkou pro přijetí dítěte do předškolního či školního vzdělávání. Nejsou stanoveny ani jiné lékařské prohlídky, které by byly nutné pro přijetí ke vzdělávání.

5.1.2 Odpovědnost

Úmluvou o právech dítěte je definována odpovědnost rodičů za výchovu dětí i jejich zdraví. Rodiče se rozhodují podle vlastního uvážení, co je pro jejich dítě nejlepší. Zákonní zástupci musí dát souhlas s očkováním, o kterém byli předem poučeni. Lékař, který by nepodal dostatečné informace a poučení o očkování, nese za případná rizika a následky odpovědnost sám. Nepůjde-li o doporučené očkování, ale bude způsobena újma na zdraví, bude za tento stav odpovědný přímo výrobce dané vakcíny.

5.1.3 Odškodnění

Rakousko má účinný federální zákon ze dne 3. července 1973 o náhradě škody způsobené vakcínou (zákon o odškodnění), kde v § 2 je upraveno, jaká náhrada bude poškozenému určena. Příkladem těchto náhrad může být úhrada nákladů na léčbu, rehabilitace, lékařská péče, léčivé přípravky, opakující se peněžité dávky podle zákona o důchodech. Náhrada se poskytuje těm osobám, u kterých došlo vlivem očkování k trvalému poškození zdraví. Aby se předešlo poškození zdraví, měl by být brán zřetel také na aktuální zdravotní stav očkovaného. [13]

5.2 Právní úprava očkování ve Francii

Úprava očkování ve Francii je rozdílná v porovnání s Rakouskem i s ČR. Zákon upravující očkování ve Francii je zákon o veřejném zdraví (Kodex veřejného zdraví). Třetí část zákona o veřejném zdraví se zabývá bojem proti chorobám a závislostmi. Hlava I se věnuje boji proti epidemiím a některým přenosným nemocem, kapitola I obsahuje očkování a kapitola II boj proti tuberkulóze a malomocenství. Postup očkování je dán ministrem zdravotnictví, který vydává očkovací kalendář, formuluje požadavky a také podává informace. Očkovací kalendář Francie je součástí přílohy této práce. Ve Francii jsou pro očkování zřízena i očkovací centra.

5.2.1 Očkování

Podle zákona o veřejném zdraví jsou ve Francii povinná 3 očkování. Proti záškrtu a tetanu je nutné očkovat děti do 18 měsíců života a proti dětské obrně do 13 let života. Povinné je též očkování proti žluté zimnici pro obyvatele Francouzské Guyany. Podmínky očkování proti záškrtu a tetanu stanovuje vyhláška.

Mezi doporučené patří očkování proti tuberkulóze, černému kašli, zarděnkám, příušnicím, spalničkám, planým neštovicím, chřipce, hepatitidě B, pásovému oparu (herpes zoster), haemophilu influenzae typu B, meningokoku typu C, pneumokokové infekci a lidskému

papilomaviru. Pro rizikové skupiny je doporučováno také očkování proti tuberkulóze. Rizikovou skupinou jsou v tomto případě děti z hlavního města, z Francouzské Guyany, děti, které žijí v rizikových podmínkách nebo u jejichž rodičů či jiných pokrevních příbuzných byla potvrzena infekce nebo jsou dětmi rodičů, kteří pocházejí ze zemí, kde je vysoký výskyt tuberkulózy.

Profesně povinná očkování jsou proti hepatitidě B, záškrtu, tetanu, obrně a chřipce u těch osob, u kterých hrozí šíření nákazy na druhé osoby. Očkování proti břišnímu tyfu je povinné pro osoby pracující v biomedicínské laboratoři.

Článek L3111-2 zákona o veřejném zdraví ukládá povinnost podrobit se očkování proti záškrtu a tetanu pro přijetí dětí do vzdělávacího zařízení nebo do jakéhokoli kolektivu dětí. Výjimku tvoří očkování proti dětské obrně podle článku L3111-3. Při odmítnutí podrobit své dítě očkování v souladu s články L3111-2, L3111-3 a L3112-1 je rodičům uložena sankce podle článku L3116-4 zákona o veřejném zdraví. Sankcí je pokuta ve výši 3750 eur a zároveň odnětí svobody na dobu šesti měsíců.

5.2.2 Odpovědnost

Povinnost podrobit děti očkování je v kompetenci rodičů nebo opatrovníků nezletilých. Třebaže je povinností podrobit se očkování, existuje také možnost nepodrobit se očkování z důvodu kontraindikace. Potvrzení o indikaci musí být v písemné formě a mít formální náležitosti. Zásadní náležitostí potvrzení o kontraindikaci je typ vakcíny a po jakou dobu bude kontraindikace trvat, pokud není trvalá. Toto potvrzení musí rodiče předložit i v případě, kdy chtějí, aby jejich dítě bylo přijato do předškolního nebo školního vzdělávání, popř. aby se mohlo účastnit letního tábora, školy v přírodě apod. Za očkování nese odpovědnost Národní úřad Kompenzace lékařských nehod. Tento Úřad je podřízen tamnímu Ministerstvu zdravotnictví. Do roku 2001 nesli odpovědnost za škody vzniklé očkováním výrobci vakcín i lékaři.

Ústavní rada Francouzské republiky vydala v kauze očkovací povinnosti rozhodnutí č. 2015-458 QPC ze dne 20. března 2015, ve kterém byli manželé L. stíháni na základě trestního zákoníku za to, že bez zákonných důvodů nepodrobili své dítě povinným očkování, a došlo tak k ohrožení jeho zdraví. Rodiče argumentovali tím, že očkovací povinnosti zasahuje do práva na ochranu zdraví. Ústavní rada považuje ochranu zdraví za ústavní hodnotu, která zaručuje všem, zejména dítěti, matce a starým pracujícím lidem, ochranu zdraví. Povinným očkováním se bojuje proti třem velmi vážným nakažlivým chorobám. Žádné z ustanovení v tomto rozhodnutí nebyla v rozporu s žádným právem ani svobodou zaručenými Ústavou. [18]

5.2.3 Odškodnění

Hlava IV první části zákona o veřejném zdraví upravuje zdravotní rizika a následky. Národní úřad pro odškodnění nehod ve zdravotnictví (dále jen Úřad) je podle článku L1142-22 odpovědný za škodu povinného očkování v souladu s dalšími články zákona o veřejném zdraví a odškodnění je postiženým vypláceno ze státního rozpočtu.

U povinných očkování nelze žádat odškodnění u Úřadu, ale u Komise pro smírčí řízení a odškodnění nehod ve zdravotnictví (dále jen Komise). Do 6 měsíců vydá Komise na podaný návrh stanovisko k okolnostem, příčinám, povaze a rozsahu poškození.

Jedná-li se o škodu, kterou v důsledku zaviněného jednání způsobil zdravotnický personál, je odškodnění hrazeno zdravotní pojišťovnou. Nezpůsobil-li škodu zdravotnický personál, je placeno odškodné z veřejných prostředků. [5] [13]

5.3 Komparace a celkové zhodnocení

Zásadní rozdíl při komparaci ČR s těmito zeměmi je shledáván v rozsahu očkovací povinnosti. Očkování v Rakousku je zcela ponecháno na rozhodnutí občanů. Francie sice má povinná očkování, ale menší počet, než je v ČR. Zásadním rozdílem je i odškodnění, které by mělo i v ČR mít své místo. V rámci celkového zhodnocení komparace je na těchto příkladech znázorněna odlišnost i individualita pohledu na očkování. Obecně je doporučováno přenechat povinné očkování dětí na vlastním posouzení a svobodném rozhodnutí. V rámci evropských zemí neexistuje jedno řešení. Každá země klade důraz na jiné hodnoty, stejně jako každá země má rozdílnou míru proočkovanosti populace.

Tabulka 3: Komparace

	Česká republika	Rakousko	Francie
Povinné očkování dětí	ANO	NE	ANO
Sankce	ANO ⁴	NE	ANO
Podmínka vstupu do mateřské školy	ANO	NE	ANO
Odpovědnost státu	NE	ANO	NE
Odškodnění	NE	ANO	ANO

Zdroj: vlastní zpracování

⁴ V přestupkovém zákoně je sankce ve formě pokuty za odmítnutí povinného očkování, ale v souladu s rozsudkem NSS ze dne 21. 7. 2010, č. j. 3 Ads 42/2010-92 pokuta uložena nebyla.

Je vhodné, aby každý vyspělý demokratický stát měl odškodňovací fond, nebo zákon o odpovědnosti za případné poškození očkováním. Tento fond v ČR schází a rodiče s postiženými dětmi po očkování trvají na tom, aby stát hradil vzniklé náklady. Ministerstvo zdravotnictví si je vědomo, že tento fond je potřeba i v ČR. Návrh zákona měl být zveřejněn do konce listopadu 2016, avšak dosud tak nebylo učiněno. V pozměňovacím návrhu zákona o specifických zdravotních službách je zmíněno, že za újmu nikoli zanedbatelnou způsobenou v souvislosti s očkováním, nese odpovědnost stát. Zda jde opravdu o následky očkování, by měla posuzovat komise. V článku Lidových novin je zmíněno, že Ministerstvo zdravotnictví představilo výši odškodnění již při první vizi návrhu. Paušální částka odškodného by měla činit 300 000 Kč, ale je možné ji měnit podle rozsahu následků. Před rokem 2014, kdy ještě nebyl účinný nový občanský zákoník, nesl odpovědnost za nežádoucí účinky očkování lékař. Od 1. 1. 2014, kdy vstoupil v účinnost, nese odpovědnost za nežádoucí účinky očkování lékař pouze tehdy, aplikuje-li očkovanému vadnou vakcínu. [12]

ZÁVĚR

Přestupky na úseku zdravotnictví upravuje zákon o ochraně veřejného zdraví, zákon o zdravotních službách, zákon o specifických zdravotních službách a zákon o zdravotnické záchranné službě. Nový přestupkový zákon, který nabyde účinnosti dne 1. 7. 2017, bude mít dopady i na tuto oblast. Přestupky ve zdravotnictví již nebudou obsaženy ve druhé části přestupkového zákona, ale budou podle skutkové podstaty převedeny do příslušných zákonů, přesněji řečeno do zákona o ochraně veřejného zdraví a do zákona o zdravotních službách. Mezi jednotlivé přestupky na úseku zdravotnictví spadá také i neposkytnutí stanoveného pravidelného očkování nezletilému podle aktuálního očkovacího kalendáře. Za poskytnutí očkování odpovídá zákonný zástupce nezletilého.

K přestupku odmítnutí očkování dětí je mnoho případů, včetně bohaté judikatury. Na konkrétních rozsudcích a nálezech je doloženo, které argumenty rodičů byly soudními institucemi uznány. Nejvyšší správní soud shledal u povinného očkování rozpor s Úmluvou o lidských právech a biomedicíně a Úmluvou o právech dítěte. Poukázal také na to, že je potřeba skutkovou podstatu popsat v zákoně, protože úprava vyhláškou o očkování proti infekčním nemocem není dostačující. Ústavní soud se přiklonil k tomu, že z důvodu světské výhrady svědomí a v případech ústavně zaručeného práva, kterým je i odmítnutí očkování, nejde o přestupek. Proto také uvedl, že sankcionovat není možné, jestliže existují okolnosti, u kterých je zapotřebí respektovat nezávislost osoby.

Specifický pohled na problematiku má Liga lidských práv, která prezentuje ukládání pokut jako neoprávněné. Tuto myšlenku opírá o rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v případě jedné rodiny, které pokuta nebyla uložena. Při shledání všech příčin odmítnutí očkování dítěte, by měly soudy v konkrétních opodstatněných případech akceptovat důvody rodičů, a tudíž jim neukládat za jejich rozhodnutí pokutu a netrestat tak jejich svobodnou vůli, která je analogická s vůlí náboženskou. Nicméně soudy nadále ukládají sankce za neopodstatněné důvody proto, že tímto jednáním rodičů je porušen objekt přestupku, kterým je zájem společnosti na zachování zdraví dětí, jež mají být očkovány.

Krajské hygienické stanice jako orgán ochrany veřejného zdraví nevedou přesnou databázi o odmítačích očkování. Důležité je, že mají alespoň přibližný přehled o počtech těchto případů, protože spolupracují s lékaři pro děti a dorost. Ovšem je nutné podotknout, že hygienické stanice vedou evidenci o celkové proočkovánosti.

Dle mého názoru by mělo být očkování dítěte zcela na rodičovské odpovědnosti, ale je nutné brát ohled na zdraví dítěte. Rodiče by při rozhodování, zda podrobit své dítě očkování, měli vzít v úvahu i to, že díky vysoké míře proočkovanosti se udržuje pod kontrolou šíření infekčních nemocí.

Aktuálně se v dané problematice řeší požadavek odpovědnosti státu za újmu způsobenou očkováním. S odpovědností též souvisí i uznání nároku na odškodnění. Prozatím není v ČR žádný odškodňovací fond, i když jeho význam není zpochybňován. Podle ideového záměru nebudou přímo v zákoně žádná přesná čísla a diagnózy poškození organismu. Ke konkrétnímu zákonu by následně měla vzniknout prováděcí vyhláška, která by blíže specifikovala jednotlivé nároky na odškodnění.

Z jasně viditelných výsledků komparace je patrné, že každá země EU má rozdílné přístupy k očkování a odlišné jsou i očkovací kalendáře. V Rakousku jsou všechna očkování dětí dobrovolná. Oproti tomu ve Francii jsou povinná 3 očkování, resp. 4 při zohlednění očkování pro obyvatele Francouzské Guyany. Před nějakým časem se zrodila myšlenka Jednotného evropského kalendáře, avšak není reálná, protože každá země má jiný přístup k očkování a v každé zemi jsou jiné příčiny vzniku a šíření nemocí. Určitou výhodu by mohly mít jednotné vakcíny, popř. centrální evidence všech vakcín.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BABYCENTER. *Kinderkrankheiten und ihre Impfungen: Welche Impfungen werden in Deutschland, Österreich und der Schweiz empfohlen?* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.babycenter.de/a8734/kinderkrankheiten-und-ihre-impfungen>
- [2] CELOSTNIMEDICINA.CZ. *Očkované děti onemocní až 5x častěji než děti neočkované* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.celostnimedicina.cz/ockovane-deti-onemocni-az-5x-casteji-nez-deti-neockovane.htm>
- [3] ČERVENÝ, Zdeněk. *Přestupkové právo: komentář k zákonu o přestupcích včetně textů souvisejících předpisů*. 17. aktualizované vydání podle právního stavu k 1. 1. 2011. Praha: Linde, 2011. 343 s. ISBN 978-80-7201-830-7.
- [4] ČESKÁ VAKCINOLOGICKÁ SPOLEČNOST. *Otázky a odpovědi: Odpovědi České vakcinologické společnosti ČLS JEP a jejich členů na časté dotazy v souvislosti s popíráním významu a účinnosti očkování* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.vakcinace.eu/otazky-a-odpovedi-blue>
- [5] FRANCIE. Code de la santé publique: Partie législative [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?dateTexte=20101202&cidTexte=LEGITEXT000006072665&fastReqId=894641402&fastPos=1&oldAction=rechCodeArticle>
- [6] GLOGAR, Martin. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. *PRÁVNÍ PROSTOR* [online]. [cit. 2017-04-01]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/zakon-o-odpovednosti-za-prestupky-a-rizeni-o-nich>
- [7] HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, Beckovy právnické učebnice. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.
- [8] HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 3. aktualizované vydání podle právního stavu účinného k 20. 2. 2016 a 1. 10. 2016. Praha: Leges, 2016. 576 s. ISBN 978-80-7502-101-4.
- [9] CHALUPOVÁ, Tereza. Nový přestupkový zákon. *PRÁVNÍ PROSTOR* [online]. [cit. 2017-04-01]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/novy-prestupkovy-zakon>

- [10] JEMELKA, Luboš. *Správní řád: komentář*. 4. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice komentované zákony. 818 s. ISBN 978-80-7400-484-1.
- [11] JUSTICE.CZ. *Rejstřík trestů zveřejňuje definici webové služby pro Evidenci přestupků* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/Soud/soud.aspx?o=203&j=213&k=6627&d=348590>
- [12] KABÁTOVÁ, Šárka. *Za vážnou újmu po očkování by měl být odpovědný stát, uznává ministerstvo. Lidové noviny* [online]. [cit. 2017-04-01]. ISSN 1213-1385. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/odpovednost-statu-za-nasledky-po-ockovani-dosud-spici-ministerstvo-souhlasil-1xs-/zpravy-domov.aspx?c=A170303_101136_ln_domov_sk
- [13] LIGA LIDSKÝCH PRÁV. *Právní systémy očkování dětí: Analýza právní úpravy vybraných evropských států* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://llp.cz/publikace/pravni-systemy-ockovani-deti/>
- [14] MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2015. 224 s. ISBN 978-80-7400-567-1.
- [15] MILLER, Neil Z. *Co možná nevíte o očkování*. Praha: Elfa, 2010. 155 s. ISBN 978-80-86439-11-2.
- [16] MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Stanovisko Ministerstva zdravotnictví k ustanovení § 50 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.vakciny.net/object?id=98>
- [17] MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Stanovisko Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k přijímání dětí do mateřských škol pro školní rok, který začíná 1. září 2017* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Verejne/dokumenty/ockovani-pro-prijeti-do-materskych-skol-v-r2017_12936_5.html
- [18] MORÁVKOVÁ, Jitka. *Komentář k rozhodnutí Ústavní rady Francouzské republiky k očkovací povinnosti dětí: Rozhodnutí č. 2015-458 QPC z 20. března 2015. Správní právo* [online]. [cit. 2017-04-01]. ISSN 0139-6005.
- [19] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spravni-pravo-cislo-4-5-2015.aspx>
- [20] OCKOVACICENTRUM.CZ. *Povinné očkování dětí* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.ockovacentrum.cz/cz/povinne-ockovani-deti>

- [21] POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich včetně důvodové zprávy* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=555&CT1=0>
- [22] PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou: podle stavu k 1. 1. 2013*. Praha: Leges, 2012. Glosátor. 464 s. ISBN 978-80-87576-35-9.
- [23] RAKOUSKO. Bundesgesetz vom 3. Juli 1973 über die Entschädigung für Impfsc. In: *Bundesgesetzblatt für die republik österreich* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblPdf/1973_371_0/1973_371_0.pdf
- [24] ROZALIO – RODIČE ZA LEPŠÍ INFORMOVANOST A SVOBODNOU VOLBU V OČKOVÁNÍ. *Odmítnutí povinného očkování – manuál* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.rozaliao.cz/index.php/pravo/vzory-dokumentu/236-odmitnuti-povinneho-okovani-manual>
- [25] SERVICE-PUBLIC.FR. *Calendrier des vaccinations* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F724>
- [26] SPRÁVNÍ ŘÁD: *Soudní řád správní; Přestupky do 30. 6. 2017: redakční uzávěrka 22. 8. 2016*. Ostrava: Sagit, 2016. ÚZ. ISBN 978-80-7488-178-7.
- [27] SPRINGERMEDIZIN.AT. *Rechtliche Situation von Off-Label Use bis Heilversuch: Je weiter vom Standard, desto größer die eigene ethische und rechtliche Verantwortung* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.springermedizin.at/fachbereiche-a-z/i-o/innere-medizin/?full=14622>
- [28] STATNISPRAVA.CZ. *Centrální evidence přestupků - účinnější postihování přestupkové recidivy* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: https://www.statnisprava.cz/rstsp/clanky.nsf/i/centralni_evidence_prestupku_ucinnejsi_postihovani_prestupkove_recidivy__16093012_02664225
- [29] STRAKOŠ, Jan. Zákon o přestupcích po novele vybrané problémy (I.). *Správní právo* [online]., 1-12 s. [cit. 2017-04-01]. ISSN 0139-6005. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-o-prestupcich-po-novele-vybrane-problemy-i.aspx>
- [30] STRUNECKÁ, Anna. *Varovné signály očkování*. Podlesí: ALMI, 2012. 287 s. ISBN 978-80-87494-04-2.
- [31] UNICEF ČESKÁ REPUBLIKA. *Úmluva o právech dítěte* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.unicef.cz/aktualne/82292-umluva-o-pravech-ditete>

- [32] VAKCINY.NET. *Význam očkování* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: https://www.vakciny.net/principy_ockovani/pr_01.html
- [33] VOJÍKOVÁ, Martina. Nová úprava přestupků. *ZPRÁVY ALFA9 - ZPRAVODAJSTVÍ O LEGISLATIVĚ A EKONOMII* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://zpravy.alfa9.cz/absolutenm/templates/zprava.aspx?a=43176>
- [34] VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. *Očkování: Dětský očkovací kalendář v ČR platný od 1. 1. 2014* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/pojistenci/prevence/preventivni-prohlidky/deti-do-18-ockovani>

Právní předpisy

- [35] Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- [36] Nařízení vlády č. 291/2015 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením
- [37] Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti
- [38] Vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných
- [39] Vyhláška č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody
- [40] Vyhláška č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem
- [41] Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- [42] Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- [43] Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
- [44] Zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon)
- [45] Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech)
- [46] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

- [47] Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
- [48] Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů
- [49] Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- [50] Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Judikatura

- [51] Nález ÚS ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06
- [52] Nález ÚS ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 451/11
- [53] Nález ÚS ze dne 27. 1. 2015, sp. zn. PI. ÚS 16/14
- [54] Rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2006, č. j. 5 As 17/2005-66
- [55] Rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2010, č. j. 3 Ads 42/2010-92
- [56] Rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 29. 3. 2016, č. j. 6 As 44/2014-88
- [57] Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 9. 2016., č. j. 30 A 98/2015-39
- [58] Usnesení NSS v rozšířeném senátu ze dne 3. 4. 2012, č. j. 8 As 6/2011-120

PŘÍLOHY

Příloha A Dětský očkovací kalendář ČR

Příloha B Očkovací kalendář Francie

Příloha C Sdělení k žádosti od Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Příloha A: Dětský očkovací kalendář ČR

Povinné očkování		Věk	Nepovinné očkování	
Nemoc	Očkovací látka		Nemoc	Očkovací látka
Tuberkulóza	BCG vaccine SSI	4. den – 6. týden		
		od 6. týdne	Rotavirové nákazy	Rotarix, Rotateq (1. dávka)
Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae typu B	Infanrix hexa, Hexacima (1. dávka)	2. měsíc	Pneumokoková onemocnění	Synflorix, Prevenar 13 (1. dávka)
			Rotavirové nákazy	Rotarix, Rotateq (2. dávka – měsíc po 1. dávce)
Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae typu B	Infanrix hexa, Hexacima (2. dávka – měsíc po 1. dávce)	3. měsíc	Pneumokoková onemocnění	Synflorix, Prevenar 13 (2. dávka – měsíc po 1. dávce)
			Rotavirové nákazy	Rotateq (3. dávka – měsíc po 2. dávce)
Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae typu B	Infanrix hexa, Hexacima (3. dávka – měsíc po 2. dávce)	4. měsíc	Pneumokoková onemocnění	Synflorix, Prevenar 13 (3. dávka – měsíc po 2. dávce)
		11. – 15. měsíc	Pneumokoková onemocnění	Synflorix Prevenar 13 (přeočkování)
Spalničky, zarděnky, příušnice	Priorix (1. dávka)	15. měsíc	Plané neštovice, spalničky, zarděnky, příušnice	Priorix-Tetra (1. dávka)
Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna, hepatitida B, onemocnění vyvolaná Haemophilus influenzae typu B	Infanrix hexa, Hexacima (4. dávka)	do 18. měsíce		
Spalničky, zarděnky, příušnice	Priorix (2. dávka – 6 až 10 měsíců po 1. dávce)	21. – 25. měsíc	Plané neštovice, spalničky, zarděnky, příušnice	Priorix-Tetra (2. dávka)
Záškrt, tetanus, černý kašel	Infanrix (přeočkování)	5. – 6. rok		
Záškrt, tetanus, černý kašel, dětská obrna	Boostrix polio (přeočkování)	10. – 11. rok		
		13. rok (jen dívky)	Onemocnění lidským papilomavirem (karcinom děložního čípku)	Cervarix, Silgard (celkem 3 dávky)
Tetanus	Tetavax, Tetanol Pur (přeočkování)	14. rok (u neočkovaných v 10–11 letech)	Záškrt, tetanus, černý kašel	Boostrix, Adacel (přeočkování)

Zdroj: upraveno podle [33]

Příloha B: Očkovací kalendář Francie

Nemoc	Aplikace vakcíny
BCG (TB)	Doporučeno od narození až do 15 let. Pro děti s vysokým rizikem, žijící v Île-de-France nebo ve Francouzské Guyaně, děti s rodinnou anamnézou, děti v zemi značně ovlivněnou tuberkulózou nebo pro děti žijící v nejistém domově.
Záškrt, tetanus, dětská obrna (DTP)	Nutné od narození. Přeočkování ve věku 25, 45, 65 a každých 10 let.
Černý kašel	Doporučeno v 2. měsíci a pro děti, u kterých se černý kašel může naposledy projevit ve věku 10 let.
Žlutá zimnice	Pro obyvatele Francouzské Guyany. Důležité pro pobyt v endemických oblastech (tropické oblasti Afriky a Jižní Ameriky). Aplikace vakcíny 10 dnů před odjezdem, poté ochrana na 10 let.
Hepatitida B	Doporučeno v 2. měsíci. Pokud očkování nebude provedeno v průběhu 1. roku života, může být provedeno do 15 let. Od 16 let pro osoby ohrožené hepatitidou B.
Pneumokokové	Doporučeno v 2. měsíci.
Meningokok	Doporučeno ve 12. měsíci. Přeočkování do 24 let.
Spalničky, příušnice, zarděnky	Doporučeno ve 12. měsíci. 2. dávka v 16. – 18. měsíci.
Lidský papilomavirus	Doporučeno pro mladé dívky v 11. až 14. roku. Při neprovedení očkování je další možnost očkování v 19 letech.
Chřipka	Doporučeno každý rok pro ohrožené osoby včetně dětí od 6 měsíců, těhotné ženy a osoby ve věku 65 let a více.
Pásový opar	Doporučeno v 65. až 74. roku.

Zdroj: upraveno podle [24]

Příloha C

**KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V BRNĚ
JEŘÁBKOVA 4, 602 00 BRNO**

Tel. 545 113 091

e-mail: sekretariat@khsbrno.cz

ID jaaai36

Spisová značka: S-KHSJM 65243/2016
Číslo jednací: KHSJM 70551/2016/BM/PRAV

V Brně dne 5. prosince 2016

Vyřizuje: JUDr. Olga Darmovzalová
Telefon: 541 126 457

Doporučeně – do vlastních rukou

Eva Jurová
Znětínek 20
594 44 RADOSTÍN NAD OSLAVOU

Sdělení k žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Dne 10. 11. 2016 byla Krajské hygienické stanici Jihomoravského kraje se sídlem v Brně (dále jen „KHS JmK“) doručena Vaše žádost o poskytnutí informací ve věci – statistické údaje ohledně odmítnutí očkování u dětí v průběhu let 2010 – 2016, popř. počet vedených správních řízení a udělené pokuty za tento přestupek, zaevidovaná pod č. j. KHSJM 65374/2016/BM/PRAV.

KHS JmK posoudila Vaši žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a poskytuje Vám:

- počet přestupkových řízení vedených v letech 2010 – 2016: vedeno 1 správní řízení, uložena pokuta ve výši 8.000,-Kč + 2.000,-Kč náklady řízení;
- v období 2010 -2016 dále uloženo: 16 blokových pokut v celkové výši 6.400,-Kč.

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
Jihomoravského kraje se sídlem v Brně
Jeřábkova 4, 602 00 Brno

JUDr. Lenka Živělová
vedoucí oddělení právního KHS JmK

Rozdělovník
Adresát – Eva Jurová, Znětínek 20, 594 44 Radostín nad Oslavou
KHS JmK - spis